

**Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút**

**Edícia: Porovnávacie analýzy
20/2025**

Regulácia cien potravín v členských štátoch EÚ

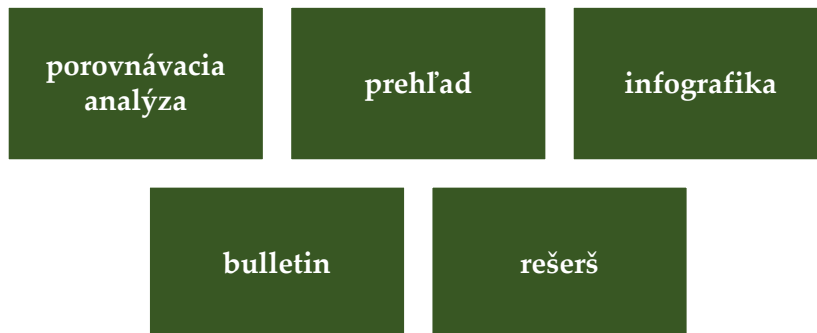
Veronika Lipková

**Bratislava
august 2025**

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Regulácia cien potravín v členských štátoch EÚ

Anotácia

Analýza mapuje existenciu a právnu úpravu mechanizmu regulácie cien potravín v jednotlivých štátoch EÚ, so zameraním na maloobchod, ako aj prípadné ďalšie opatrenia alebo pripravované legislatívne zmeny v tejto oblasti. Ponúka takisto stručný vhľad do problematiky regulácie cien potravín z hľadiska práva EÚ.

Kľúčové slová

Cena, cenová regulácia, cenové stropy, marža, maloobchod, potraviny, prirážka, výrobky základnej spotreby

Food price regulation in the EU Member States

Abstract

The analysis maps the existence and legal framework of mechanisms for regulating food prices in individual EU countries, focusing on retail, as well as any additional measures or upcoming legislative changes in this area. It also provides a brief insight into the issue of food price regulation from the perspective of EU law.

Keywords

Price, price control, price caps, margin, retail, food, mark-up, staple products

Vypracovala: Ing. Veronika Lipková, odbor Parlamentný inštitút

Schválila: Mgr. Natália Švecová, riaditeľka odboru Parlamentný inštitút

Materiál slúži najmä pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

Úvod.....	5
1. Regulácia cien potravín v členských štátoch EÚ.....	6
1.1 Slovensko.....	6
1.2 Belgicko.....	7
1.3 Bulharsko.....	8
1.4 Cyprus.....	9
1.5 Česká republika.....	10
1.6 Estónsko.....	11
1.7 Fínsko.....	12
1.8 Francúzsko.....	12
1.9 Grécko.....	12
1.10 Holandsko.....	14
1.11 Chorvátsko.....	15
1.12 Írsko.....	17
1.13 Litva.....	17
1.14 Lotyšsko.....	18
1.15 Luxembursko.....	20
1.16 Maďarsko.....	21
1.17 Nemecko.....	24
1.18 Poľsko.....	24
1.19 Portugalsko.....	25
1.20 Rakúsko.....	26
1.21 Rumunsko.....	26
1.22 Slovinsko.....	28
1.23 Španielsko.....	29
1.24 Švédsko.....	30
1.25 Taliansko.....	31
2. Regulácia cien potravín a právo EÚ.....	34
Zhrnutie.....	37
Príloha č. 1 - Chorvátsko.....	39
Príloha č. 2 - Maďarsko.....	41
Príloha č. 3 - Rumunsko.....	43
Zdroje.....	44

Úvod

Vývoj cien potravín je ukazovateľom, ktorý sa v každom štáte sleduje s veľkou pozornosťou, keďže má bezprostredný dopad nielen na samotné hospodárstvo, ale aj na každodenný život a rozhodovanie jeho obyvateľov. V posledných rokoch, najmä v súvislosti s pandémiou COVID-19 a s vypuknutím vojenského konfliktu na Ukrajine, bol naprieč európskymi štátmi zaznamenaný citeľný nárast cien potravinových komodít. V reakcii na tento vývoj sa téma možnej regulácie týchto cien zo strany štátu stala prirodzene súčasťou politickej diskusie, ktorá sa vo viacerých štátoch Európskej únie následne pretavila aj do konkrétnych legislatívnych návrhov a vládnych opatrení.

Cieľom tejto analýzy je zmapovanie súčasného stavu právnej úpravy regulácie cien potravín v členských štátoch EÚ, so zameraním na maloobchod, ako aj prípadné ďalšie opatrenia alebo pripravované legislatívne zmeny v tejto oblasti, čomu sa venuje primárne prvá kapitola tohto materiálu. Druhú kapitolu venujeme stručnému vhladu do problematiky regulácie cien potravín z hľadiska súladu takéhoto opatrenia s právom EÚ. Jej zámerom však nie je poskytnúť exhaustívny pohľad, ani právnu analýzu v striktnom zmysle slova, ale poukázať na základný právny rámec EÚ, vrátane základných princípov a zásad, ktorých napĺňanie sa posudzuje pri skúmaní konkrétneho súladu/rozporu prípadného regulačného opatrenia s právom EÚ.

Východiskom a primárnym zdrojom tohto materiálu sú vypracované odpovede jednotlivých štátov v rámci požiadavky Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD) č. 6104 *Regulácia cien potravín*¹, ich platná legislatíva, informácie a usmernenia zverejnené ich štátnymi inštitúciami, ako aj právne akty a judikatúra EÚ.

Štruktúra tohto materiálu bola koncipovaná za účelom väčšej prehľadnosti, a preto je pre každý členský štát vyhradená samostatná podkapitola bez ohľadu na jej rozsah. Z dôvodu chýbajúcich vstupných údajov a vzhľadom na dostatok iných relevantných príkladov regulácie cien potravín v ostatných členských štátoch EÚ, sme do tohto materiálu nezaradili dva členské štáty Dánsko a Maltu.

Poznámka:

V rámci dokumentu sa vyskytujú samostatne pojmy „marža“ a „prirážka“, preto považujeme za užitočné hneď na úvod ozrejmiť základný rozdiel medzi nimi. Marža vyjadruje rozdiel medzi predajnou a nákupnou cenou tovaru alebo služby v pomere k jeho predajnej cene. Prirážka vyjadruje ten istý rozdiel, ale v pomere k nákupnej cene daného tovaru alebo služby.

¹ Požiadavka ECPRD č. 6104 Regulácia cien potravín (uzavretá databáza), júl 2025. Dostupné po prihlásení: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/1018170>

1. Regulácia cien potravín v členských štátoch EÚ

1.1 Slovensko

Na Slovensku sa v súčasnosti neuplatňuje žiadny mechanizmus priamej regulácie cien potravín.

Zákon o cenách č. 18/1996 Z. z.² v znení neskorších predpisov (Tretia časť: Opatrenia na zamedzenie nežiaduceho cenového vývoja) predstavuje základný všeobecný právny rámec pre možnú reguláciu cien.

Na základe novely tohto zákona (zákon č. 368/2024 Z. z.³), ktorá bola schválená v decembri 2024, má Ministerstvo financií SR (ďalej aj „MF SR“) oprávnenie zverejňovať na webovom sídle cenové informácie o vybraných tovaroch, získané na tento účel od vybraných predajcov, ktorým zároveň touto novelou vznikla voči ministerstvu oznamovacia povinnosť.

Vyhláška MF SR č. 15/2025 Z. z. o oznamovaní cenových informácií o vybraných tovaroch⁴ ďalej v § 1 špecifikuje, akých predajcov sa uvedená oznamovacia povinnosť týka. Ide konkrétne o predávajúcich, ktorých výška výnosov z hospodárskej činnosti za posledné účtovné obdobie dosiahla minimálne 200 mil. EUR a zároveň aspoň 25 % z výnosov pochádza z činností klasifikovaných ako „47.11.0 Maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom“ alebo „47.29.0 Ostatný maloobchod s potravinami v špecializovaných predajniach“. V § 2 tejto vyhlášky je uvedený zoznam vybraných tovarov, na ktoré sa táto oznamovacia povinnosť vzťahuje.

Ministerstvo financií SR zverejnilo informácie o cenách vybraného tovaru na webovej stránke www.cenyslovensko.sk po prvýkrát 1. júla 2025. Údaje na webovej stránke sú usporiadané do šiestich základných kategórií (chlieb a pečivo, mliečne výrobky a vajcia, mäso a mäsové výrobky, zelenina a ovocie, trvanlivé potraviny a jedlá, špeciálne potraviny) a sú aktualizované na dennej báze (najneskôr do 6. hodiny ráno). Zoznam predajcov zahŕňa obchodné reťazce: Billa, Fresh Plus, Kaufland, Lidl, Terno, Tesco.

Na Slovensku funguje aj komerčná webová stránka na porovnávanie cien tovarov Zlacnene.sk, ktorá obsahuje možnosť nastaviť si e-mailové upozornenia na nové letáky či zľavnený tovar.

Iné

Od 1. januára 2025 sa na Slovensku na vybraný okruh potravín uplatňuje super znížená sadzba DPH na úrovni 5 %, na ostatné potraviny sa vzťahuje znížená sadzba DPH vo výške 19 %.⁵

² Zákon o cenách č. 18/1996 Z. z. Dostupný na: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/1996/18/>

³ Zákon č. 368/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov. Dostupný na: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2024/368/20250101.html>

⁴ Vyhláška MF SR č. 15/2025 Z. z. o oznamovaní cenových informácií o vybraných tovaroch. Dostupná na: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2025/15/>

⁵ Finančná správa SR: Sadzby dane. Dostupné na: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/sadzby-dane>

1.2 Belgicko

Belgický právny rámec v súčasnosti neobsahuje priamy mechanizmus na reguláciu cien potravín.

V minulosti existoval právny rámec na stanovenie maximálnych cien a marží tovarov na základe zákona o hospodárskej regulácii a cenách z 22. januára 1945⁶. Minister hospodárstva disponoval rôznymi nástrojmi, ktoré mu umožňovali zasahovať do stanovovania cien výrobkov a služieb prostredníctvom uzatvárania programových zmlúv, stanovovania maximálnych cien a marží alebo postupov žiadostí o zvýšenie cien a oznamovania zvýšení cien.

Od roku 2013 túto oblasť upravuje belgický *Hospodársky zákonník*⁷, konkrétne kniha 5, hlava I, čl. V.1 až V.8, na základe ktorého je možné vo výnimočných situáciách prijať dočasné opatrenia, pričom zatiaľ tento všeobecný postup nebol uplatnený v praxi (viď presné znenie postupu nižšie). V prípade liekov a podobných tovarov je postup „zastropovania“ ich cien priamo popísaný v knihe 5, hlave II spomínaného zákonníka.

Od roku 2009 v Belgicku funguje inštitút *Cenového observatória*⁸, ktorého úlohou je analyzovať vývoj (spotrebiteľských) cien, cenových úrovní, fungovania trhu a marží.

Hospodársky zákonník, kniha 5, hlava I

Čl. V.2:

Ceny tovarov a služieb sú určované voľnou súťažou.

Čl. V.3:

Ak Cenové observatórium zistí problém v oblasti cien alebo marží, abnormálny vývoj cien alebo štrukturálny problém trhu, môže konzultovať dotknuté strany, profesijné zväzy a spotrebiteľské organizácie a podá správu o svojich zisteniach ministrom. Svoju správu zároveň zasiela Belgickému úradu pre hospodársku súťaž, ktorý sa ňou zaoberá, a v prípade potreby aj príslušným sektorovým regulačným orgánom.

Správa Cenového observatória môže byť uverejnená za podmienky dodržania dôvernosti údajov. Ak táto správa obsahuje obchodné tajomstvá, môže byť uverejnená verzia, z ktorej boli tieto obchodné tajomstvá odstránené. Pred uverejnením sa správa Cenového observatória zasiela dotknutým stranám, profesijným zväzom alebo spotrebiteľským organizáciám.

Cenové observatórium môže v rámci zákonných a regulačných právomocí Federálneho verejného úradu pre hospodárstvo (SPF Economie) požiadať o poskytnutie všetkých podkladov potrebných na vypracovanie týchto zistení.

Cenové observatórium môže z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť ministra vykonávať zistenia a analýzy uvedené v prvom odseku.

⁶ Zákon o hospodárskej regulácii a cenách z 22. januára 1945. Dostupný (vo francúzštine) na: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/loi/1945/01/22/1945012201/justel>

⁷ Hospodársky zákonník Belgicka. Dostupný (vo francúzštine) na: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/loi/2013/02/28/2013A11134/justel>

⁸ Federálny verejný úrad pre hospodárstvo (SPF Economie): Cenové observatórium. Dostupné (vo francúzštine) na: <https://economie.fgov.be/fr/propos-du-spf/organisation/observatoires/observatoire-des-prix>

Čl. V.4, § 1:

Ak je naliehavé zabrániť situácii, ktorá by mohla spôsobiť vážnu, bezprostrednú a ťažko napravitelnú škodu dotknutým podnikom alebo spotrebiteľom, ktorých záujmy sú dotknuté, alebo poškodiť všeobecný hospodársky záujem, môže Kolégium pre hospodársku súťaž, s výnimkou cien tovarov a služieb, ktorých úroveň môže byť stanovená zákonom alebo na základe zákona, prijať dočasné opatrenia na riešenie zistených v článku V ods. 3. Tieto opatrenia sa stanovujú na obdobie najviac šiestich mesiacov. Cenové observatórium môže Kolégium pre hospodársku súťaž poskytnúť všetky informácie týkajúce sa cien a marží, ktoré zhromaždilo na základe článku V. 3. Na tento účel zohľadňuje ustanovenia zákona zo 4. júla 1962 o verejnej štatistike a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 223/2009 z 11. marca 2009 o európskych štatistikách, najmä o štatistickom tajomstve a zásade účelnosti.

Možnosti ďalšieho vývoja právneho rámca regulácie cien tovarov a zvlášť potravín zostávajú v Belgicku naďalej predmetom diskusie. V roku 2022 boli do Poslaneckej snemovne predložené dva poslanecké návrhy, ktoré sa týkali špecificky tejto oblasti.^{9,10}

1.3 Bulharsko

Bulharsko v súčasnosti nemá existujúcu právnu úpravu v oblasti regulácie maloobchodných cien potravín.

Aktuálne je v Bulharsku predmetom diskusie viacero legislatívnych návrhov, ktoré sa dotýkajú tejto oblasti:

Návrh zákona o dodávateľskom reťazci poľnohospodárskych výrobkov a potravín (predložený ministerstvom poľnohospodárstva a potravinárstva na verejnú diskusiu) stanovuje zavedenie nasledujúcich maximálnych obchodných prirážok v súvislosti s nákupom a predajom poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov:

- pre spracovateľa: najviac 20 % z výrobných nákladov na výrobok, vypočítaných v súlade s platnými účtovnými predpismi,
- pre veľkoobchodníka v rámci celého dodávateľského reťazca: najviac 10 % z nákupnej ceny po pripočítaní priamych a nepriamych nákladov na príslušné produkty,
- pre maloobchodníka s obratom nad 20 mil. BGN (10,23 mil. EUR): najviac 20 % z nákupnej ceny po pripočítaní nákladov na predaj príslušných produktov.

Konkrétny zoznam výrobkov, na ktoré by sa dané opatrenie vzťahovalo, by bol prijatý rozhodnutím Rady ministrov. Povinnými osobami v zmysle návrhu zákona by boli všetky fyzické a právnické osoby, ktoré vykonávajú činnosť v rámci dodávateľského reťazca na území Bulharskej republiky.

⁹ Poslanecký návrh z 29. marca 2022 (Christophe Lacroix a ďalší) DOC 55-2615/001. Dostupný (vo francúzštine) na: <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2615/55K2615001.pdf>

¹⁰ Poslanecký návrh z 21. septembra 2022 (Roberto D'Amico a ďalší) DOC 55-2895/001. Dostupný (vo francúzštine) na: <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2895/55K2895001.pdf>

Návrh zákona o maximálnych prirážkach na základné potraviny¹¹ (predložený do Národného zhromaždenia 6. februára 2025 ako poslanecký návrh) stanovuje:

- maximálnu prirážku vo výške najviac 10 % na základné potraviny, ktoré určí rozhodnutím Rada ministrov,
- povinnosť umiestniť dodávateľskú a predajnú cenu potravín na viditeľnom mieste v ich bezprostrednej blízkosti.

Povinnými osobami v zmysle tohto návrhu zákona by boli maloobchodní predajcovia potravín s ročným obratom nad 10 mil. BGN (5,11 mil. EUR).

V reakcii na vysokú infláciu potravinárskych výrobkov bol ešte v roku 2023 predložený na verejnú diskusiu *návrh zákona o prirážkach na potraviny*¹², z dielne ministerstva hospodárstva a priemyslu. Návrh mal mať dočasnú platnosť 6 mesiacov a mal stanoviť maximálnu prirážku na úrovni 10 % pre určité druhy potravín zahrnuté v malom spotrebiteľskom koši Národného štatistického úradu, na základe zoznamu prijatého nariadením ministra hospodárstva a priemyslu v koordinácii s ministrom poľnohospodárstva. Jeho pôsobnosť mala byť obmedzená na maloobchodný predaj.

1.4 Cyprus

Na Cypre bol v roku 2025 prijatý zákon o stanovení maximálnych maloobchodných cien výrobkov na osobitných predajných miestach¹³, na základe ktorého je v prípade verejného záujmu nutné na vymedzených predajných miestach, kde objektívne nemôže fungovať hospodárska súťaž, stanoviť maximálne maloobchodné ceny špecifických výrobkov. Oprávnenie stanoviť tieto maximálne ceny má minister energetiky, obchodu a priemyslu prostredníctvom vyhlášky, ktorá bližšie špecifikuje:

- konkrétne výrobky,
- vymedzené obdobie,
- konkrétne predajné miesta.

V súlade s týmto právnym predpisom je momentálne v platnosti *vyhláška o stanovení maximálnych maloobchodných cien výrobkov na konkrétnych predajných miestach z roku 2025*¹⁴, s účinnosťou do 31. decembra 2025, na základe ktorej boli stanovené:

- maximálna predajná cena 0,60 EUR za balenú vodu v 500 ml balení, chladenú alebo nechladenú, na letiskách, v prístavoch, na športoviskách (okrem zápasov alebo podujatí), na plážach, v archeologických lokalitách, múzeách, kinách, divadlách, zábavných parkoch, zoológických záhradách a nemocniciach.

¹¹ Návrh zákona o maximálnych prirážkach na základné potraviny (51-554-01-31). Dostupný (v bulharčine) na: <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/166035>

¹² Ministerstvo hospodárstva a priemyslu: Návrh zákona o prirážkach na potraviny. Dostupný (v bulharčine) na: <https://www.mi.government.bg/public-discussion/proekt-na-zakon-za-nadczenkite-na-hranitelni-produkti/>

¹³ Zákon o stanovení maximálnych maloobchodných cien výrobkov na osobitných predajných miestach z roku 2025 (zákon 19(I)/2025). Dostupný (v gréčtine) na: https://www.cylaw.org/nomoi/arith/2025_1_019.pdf

¹⁴ Vyhláška o stanovení maximálnych maloobchodných cien výrobkov na konkrétnych predajných miestach z roku 2025 (KDP 57/2025). Dostupná (v gréčtine) na: https://www.cylaw.org/KDP/data/2025_1_57.pdf

- maximálna predajná cena 0,60 EUR za pitnú vodu, vrátane balenej vody, podávanej v pohári s príslušným množstvom 500 ml počas zápasov alebo podujatí na športoviskách.

Ďalším právnym predpisom, ktorý upravuje oblasť regulácie cien potravín, je *zákon o stanovení maximálnych veľkoobchodných a maloobchodných cien v osobitných prípadoch z roku 2012*¹⁵. V súlade s článkom 4 tohto zákona môže minister energetiky, obchodu a priemyslu vyhláškou stanoviť maximálne predajné ceny alebo maximálne hrubé marže na obdobie trvania najviac 45 dní pre konkrétne výrobky v osobitných prípadoch.

Medzi takéto okolnosti patria situácie, keď sú ceny daných výrobkov na Cypre neprimerane vysoké vzhľadom na medzinárodné a domáce podmienky, alebo keď na trhu panujú mimoriadne ťažké hospodárske podmienky, ktoré si vyžadujú obmedzenie rastu cien základných spotrebných tovarov, a na ochranu spotrebiteľov, najmä ak sú marže obchodníkov nadmerne vysoké.

Dané ustanovenia sa vzťahujú konkrétne na 4 kategórie potravín: chlieb, mlieko, voda a cyperská káva. V súčasnosti však žiadny takýto cenový strop nie je v platnosti.

Súlady s právom EÚ

Cyperská strana vo svojej odpovedi¹⁶ ohľadne súladu právneho rámca uvedených mechanizmov regulácie cien s právom EÚ uviedla, že „neexistujú žiadne obavy ani rozpory s európskym právom hospodárskej súťaže, ktoré vyplývajú z predovšetkým z článkov 101 – 109 Zmluvy o fungovaní Európskej únie¹⁷“.

Iné

Na základe *nariadenia Rady ministrov o dani z pridanej hodnoty (č. 3) z roku 2024*¹⁸ sa v súčasnosti na viaceré potraviny vzťahuje nulová sadzba DPH, s dočasnou účinnosťou do konca roka 2025.

1.5 Česká republika

Česká republika nemá v súčasnosti zavedený mechanizmus priamej regulácie cien potravín.

*Zákon o cenách č. 526/1990 Sb.*¹⁹ obsahuje všeobecný právny rámec na reguláciu cien, napríklad pre prípad mimoriadnej situácie na trhu, viď nižšie § 3 ods. 2 tohto zákona:

(2) *Cenové orgány príslušné k regulácii cien podľa tohto zákona môžu regulovať ceny*

- a) ak je trh ohrozený účinkami obmedzenia hospodárskej súťaže,*
- b) ak to vyžaduje mimoriadna situácia na trhu,*
- c) ak to vyžadujú predpisy Európskej únie, alebo*

¹⁵ Zákon o stanovení maximálnych veľkoobchodných a maloobchodných cien v osobitných prípadoch z roku 2012 (zákon 104(I)/2012). Dostupný (v gréčtine) na: https://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2012_1_104/full.html

¹⁶ Pozn.: V rámci odpovede zo strany Cyperského parlamentu na ECPRD požiadavku č. 6104.

¹⁷ Zmluva o fungovaní Európskej únie.

Dostupná na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A02016ME%2FTXT-20250315>

¹⁸ Nariadenie Rady ministrov o dani z pridanej hodnoty (č. 3) z r. 2024 (KDP 349/2024). Dostupné (v gréčtine) na: [https://www.mof.gov.cy/mof/TAX/taxdep.nsf/All/887E0AFE218EF246C2258BC700452CD1/\\$file/%CE%9A%CE%94%CE%A0%20349_2024.pdf](https://www.mof.gov.cy/mof/TAX/taxdep.nsf/All/887E0AFE218EF246C2258BC700452CD1/$file/%CE%9A%CE%94%CE%A0%20349_2024.pdf)

¹⁹ Zákon o cenách č. 526/1990 Sb. Dostupný (v češtine) na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-526>

d) ak to vyžaduje verejný záujem spočívajúci v udržaní vyváženého postavenia predávajúceho a kupujúceho pri tovare úplne alebo čiastočne dotovanom zo štátneho rozpočtu alebo z iných verejných rozpočtov.

§ 4 tohto zákona ďalej vymenúva možné spôsoby regulácie cien:

(1) Spôsoby regulácie cien podľa tohto zákona sú

a) stanovenie cien (ďalej len „úradne stanovené ceny“),

b) usmerňovanie vývoja cien v nadväznosti na vecné podmienky (ďalej len „vecné usmerňovanie cien“),

c) cenové moratórium.

(2) Spôsoby regulácie cien možno účelne kombinovať.

Iné

V Česku existuje viacero komerčných webových stránok na porovnávanie cien ako napr. aknciceny.cz alebo kupi.cz.²⁰

1.6 Estónsko

V Estónsku v súčasnosti nie je právne ukotvený žiadny mechanizmus regulácie cien potravín.

Iné

Medzi všeobecné mechanizmy a opatrenia, ktoré ovplyvňujú ceny potravín v Estónsku, patria:

DPH: Estónsko je jedným z mála členských štátov EÚ, ktoré uplatňuje na potravinárske výrobky štandardnú sadzbu DPH, a to na úrovni 24 %.

*Zákon o hospodárskej súťaži*²¹: Estónsky úrad pre hospodársku súťaž monitoruje fungovanie trhu a zabezpečuje, aby nedochádzalo k nekalým praktikám alebo cenovým dohodám, ktoré by mohli ovplyvniť ceny potravín.

Podpora a dotácie: Poľnohospodárskym výrobcom a výrobcom potravín sa poskytujú rôzne formy podpory a dotácií, ktoré môžu nepriamo ovplyvniť ceny potravín, pomáhajú výrobcom pokryť výrobné náklady a udržať ceny na nižšej úrovni.²²

Úrad na ochranu spotrebiteľa a technický dozor (TTJA)²³ dohliada na to, aby výrobky ponúkané spotrebiteľom boli bezpečné a splňali stanovené požiadavky. Hoci priamo nereguluje ceny, pomáha zabezpečiť, aby spotrebiteľia dostali „za svoje peniaze“ výrobky v zodpovedajúcej kvalite.

²⁰ Idnes.cz: Slovensko spustilo štátny porovnávač cien potravín. Pre Česko zbytočné, mieni Zväz.

Dostupné (v češtine): https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/ceny-slovensko-srovnac-ministerstvo-financi.A250702_111141_eko-zahranicni_vebe

²¹ Zákon o hospodárskej súťaži. Dostupný (v angličtine) na:

<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/508012025002/consolide>

²² Viď viac: Estónsky inštitút pre hospodársky výskum: Postavenie estónskych potravinárskych výrobkov na domácom trhu v roku 2023. Dostupné (v estónčine) na: <https://www.agri.ee/sites/default/files/documents/2024-02/uuring-2023-toidukaubad-positsoon.pdf>

²³ Webstránka Úradu na ochranu spotrebiteľa a technický dozor. Dostupná (v angličtine) na:

<https://www.ttja.ee/en>

1.7 Fínsko

V súčasnosti ani v posledných rokoch sa vo Fínsku neuplatňuje/neuplatňovala žiadna regulácia cien potravín.

1.8 Francúzsko

V súčasnosti ani v posledných rokoch sa vo Francúzsku neuplatňuje/neuplatňovala žiadna regulácia cien potravín.

1.9 Grécko

V Grécku existujú mechanizmy na reguláciu cien potravín, ako aj opatrenia, ktoré priamo nestanovujú ceny konkrétnych výrobkov, ale sú zamerané na ich kontrolu. Ich cieľom je zvýšiť transparentnosť, bojovať proti nekalým ziskom, ochrániť finančné záujmy spotrebiteľov a zaručiť ich prístup k základným potrebám.

Na základe *spoločného ministerského rozhodnutia* č. 70776/2016²⁴ boli z dôvodu verejného záujmu stanovené maximálne predajné ceny pre konkrétne výrobky na konkrétne vymedzených predajných miestach (napr. bufety, stánky s občerstvením, bary, kaviarne, reštaurácie a iné stravovacie zariadenia, predajné automaty atď.), ktoré pôsobia a/alebo sa nachádzajú v konkrétnych priestoroch – miestach. Dôvodom je, že na týchto miestach nie je objektívne možné, aby fungovala hospodárska súťaž, čo vedie k monopolným podmienkam, v ktorých majú spotrebiteľia obmedzený výber.

V uvedenom rozhodnutí sú vymedzené nasledujúce miesta:

- letiská,
- športoviská (štadióny atď.), a to aj v prípade, ak sú tieto plochy určené aj na iné podujatia, než sú podujatia športových organizácií, ktoré sa tam konajú,
- archeologické lokality bez ohľadu na to, či sa v týchto lokalitách nachádza múzeum starožitností, plochy, v rámci ktorých pôsobí múzeum,
- osobné lode všetkých druhov (bez ohľadu na to, či ide o trajekty alebo nie), ktoré vykonávajú výlučne vnútroštátne plavby (nie výletné lode),
- osobné vlaky a železničné stanice v rámci Organizácie železníc Grécka,
- kiná a divadlá, ako aj pláže, na ktoré sa predávajú vstupenky,
- súdy, nemocnice, kliniky, liečebne,
- diaľkové autobusové stanice,
- priestory v pôsobnosti inštitúcií vyššieho a vysokého školstva, technických škôl a iných bližšie nešpecifikovaných škôl.

Rozhodnutie taxatívne vymenúva kategórie konkrétnych výrobkov, ktorých sa týka, spolu s ich maximálnou predajnou cenou (vrátane DPH). Ide o predaj balenej vody, toastov, sendvičov, čaju

²⁴ Spoločné ministerské rozhodnutie č. 70776/2016. Dostupné (v gréčtine) na: <https://www.taxheaven.gr/circulars/24129/ario-70776-4-7-2016>

a kávy vo forme nápojov. Napríklad len pri káve (ako nápoji) sú v rozhodnutí vyšpecifikované 4 kategórie s rôznou maximálnou predajnou cenou: grécka káva, filtrovaná káva (francúzska atď.), espresso horúce alebo studené, alebo instantná káva horúca alebo studená.

Rozhodnutie obsahuje ďalšie špecifické vymedzenia pre uplatnenie maximálnych predajných cien, napríklad v odseku 3, písm. alfa sa uvádza, že maximálne predajné ceny sa vzťahujú na „stojacich“ zákazníkov, a nie na sediacich zákazníkov, ktorým sa poskytujú služby (objednávky na obsluhu čašníkami). Ide o mechanizmus regulácie cien s trvalou platnosťou.

V Grécku funguje takisto program „Košík domácnosti“, ktorý bol spustený v roku 2022, najskôr vo forme iniciatívy²⁵ a neskôr bol upravený *zákonom 5045/2023*²⁶ ako dočasné opatrenie, ktorého platnosť bola opakovane predĺžená. „Supermarkety“ (v tomto zmysle obchody s potravinami a inými výrobkami, ktoré vykonávajú maloobchodnú činnosť a ktorých celkový ročný obrat presahuje 90 mil. EUR) majú na základe čl. 55 tohto zákona povinnosť ponúkať aspoň jeden výrobok z každej kategórie produktov zahrnutých v „Košíku domácnosti“ za dostupnú cenu, a to najmä v porovnaní s ostatnými produktmi tej istej kategórie. Zároveň majú povinnosť informovať spotrebiteľov, ktorí navštevujú ich kamenné alebo online predajne o zložení takto vyskladaného „Košíka domácnosti“. Táto informácia sa poskytuje vhodným spôsobom, najmä prostredníctvom zoznamov, letákov a špeciálneho označenia na produktoch alebo v predajnom priestore.

Cieľom tohto opatrenia je prostredníctvom zostaveného zoznamu „lacných“ základných tovarov monitorovať ich vývoj a zároveň udržať ceny týchto produktov na stabilnej úrovni s tendenciou k poklesu, a to bez nutnosti stanoviť ich maximálne cenové limity.

Iné

Grécka vláda zaviedla *zákonom č. 5055 z roku 2023*²⁷ oznamovaciu povinnosť voči ministerstvu rozvoja zo strany „supermarketov“ (v zmysle, ako je špecifikované vyššie):

- o každom zvýšení nákupnej ceny od dodávateľov spotrebných výrobkov, ktoré sú nevyhnutné pre dôstojný život alebo po ktorých je vysoký dopyt, tieto údaje zostávajú dôverné s cieľom zachovať zdravú hospodársku súťaž (viď viac čl. 15),
- o maloobchodných cenách ovocia a zeleniny v pravidelných intervaloch, orientačné ceny týchto potravín sú následne zverejňované zo strany ministerstva (viď viac čl. 17).

Tieto opatrenia boli prijaté s dočasnou platnosťou, ktorá bola následne viackrát predĺžená. Ich deklarovaným cieľom je bojovať proti neprímeranému rastu cien základných spotrebných tovarov a súvisiacim špekuláciám. Zákon stanovuje aj výšku pokuty pri nedodržaní týchto povinností.

Pôvodné znenie zákona obsahovalo v čl. 16 aj ustanovenia o označovaní výrobkov od podnikov, ktoré sa zúčastňujú na iniciatívach trvalého znižovania cien. Tieto ustanovenia však už nie sú v platnosti.

²⁵ Ministerstvo rozvoja Grécka: Košík domácnosti. Dostupné (v gréčtine) na: <https://www.mindev.gov.gr/kalathi-noikokiriou/>

²⁶ Zákon č. 5045/2023. Dostupný (v gréčtine) na: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-oikonomia/n-5045-2023.html>

²⁷ Zákon č. 5055/2023. Dostupný (v gréčtine) na: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-epikheireseis/n-5055-2023.html>

1.10 Holandsko

V Holandsku môže vláda zasiahnuť do cenotvorby len v prípade náhlej mimoriadnej situácie, ktorá ovplyvňuje národné hospodárstvo.

Zákon o cenách²⁸ v čl. 2 túto situáciu špecifikuje nasledovne:

1. *Náš minister môže v súlade so stanoviskom Rady ministrov, ak podľa jeho názoru v dôsledku náhlej núdzovej situácie v národnom hospodárstve, spôsobenej jedným alebo viacerými náhlymi faktormi, dôjde k takej zrýchlenej inflácii – alebo ak existujú preukázateľné okolnosti, na základe ktorých môže predpokladať, že k takejto zrýchlenej inflácii dôjde – že je potrebné prijať takéto opatrenie:*
 - a. *všeobecne zakázať ponúkanie, predaj, prenájom, dodávanie na základe predaja alebo poskytovanie na základe prenájmu produktov, resp. ponúkanie alebo poskytovanie služieb alebo záväzok ich poskytovateľ za ceny vyššie, ako sú ceny, ktoré určí, pokiaľ ide o domáci trh;*
 - b. *stanoviť predpisy týkajúce sa vedenia záznamov preukazujúcich tvorbu požadovaných, dojednaných alebo účtovaných cien na domácom trhu za výrobky alebo služby, na ktoré sa vzťahuje ustanovenie písm. a).*
2. *Opatrenie na základe prvého odseku musí byť sprevádzané oznámením ďalších opatrení, ktoré sú potrebné v súvislosti s výskytom núdzovej situácie uvedenej v tomto odseku a ktorých cieľom je obmedziť infláciu.*
3. *Opatrenie prijaté na základe prvého odseku platí na obdobie stanovené v tomto opatrení, najviac však na šesť mesiacov. Toto obdobie sa môže jedenkrát predĺžiť najviac o šesť mesiacov.*

V súčasnosti nie je v platnosti žiadne takéto opatrenie pre ceny potravín.

Diskusia o regulácii cien potravín

V Holandsku sa rastu cien potravín venuje v poslednej dobe čoraz väčšia pozornosť. Vo februári 2025 prijala Snemovňa reprezentantov Holandska návrh, v ktorom požiadala vládu, aby identifikovala koncentráciu trhu, trhovou silu a rast cien v potravinárskom priemysle a vypracovala návrhy politik.

Dňa 10. apríla 2025 zorganizoval Stály výbor pre hospodárske záležitosti Snemovne reprezentantov Holandska okrúhly stôl na tému cien potravín. Výbor rokoval okrem iného s predstaviteľmi supermarketov a potravinárskych spoločností.

Iné

Zaujímavosťou v holandskej právnej úprave je stanovenie pevnej ceny nových kníh a notových záznamov. Túto cenu stanovujú vydavatelia a dovozcovia, na základe zákona o pevnej cene kníh²⁹. V praxi sa teda „knihy XY“ predáva za rovnakú cenu na rôznych predajných miestach. Pevná cena kníh sa nevzťahuje na elektronické knihy.

V Holandsku nie je zakázané predávať výrobok pod nákupnou cenou. V praxi sa tak deje najmä v supermarketoch, ktoré tým získavajú výhodu oproti svojim konkurentom, zo strany samotného spotrebiteľa je to takisto vnímané ako výhoda. Vláda nemá v úmysle takéto predaj zakázať. Očakáva

²⁸ Zákon o cenách. Dostupný (v holandčine) na: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0002353/2022-05-28/0>

²⁹ Zákon o pevnej cene kníh. Dostupný (v holandčine) na: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0017452/2021-07-01>

sa totiž, že takýto zákaz by nemal žiadny vplyv na postavenie menších obchodníkov s potravinami alebo dodávateľov (poľnohospodárov a záhradníkov).³⁰

Všeobecne sa na potraviny, nápoje, poľnohospodárske výrobky a služby v Holandsku uplatňuje znížená sadzba DPH na úrovni 9 %.³¹

V roku 2022 mala vtedajšia vláda v úmysle preskúmať, ako výhľadovo znížiť sadzbu DPH na zeleninu a ovocie na 0 % (a zároveň zvýšiť dane na cukor/sladené nápoje). Rozhodnutie o zavedení nulovej sadzby DPH na zeleninu a ovocie bolo nakoniec odložené v dôsledku pádu vlády. V posledných rokoch bolo s týmto zámerom predložených viacero parlamentných návrhov, zatiaľ bez úspechu. Od 1. januára 2024 bola zvýšená spotrebná daň na nealkoholické nápoje, ako sú limonády, sladené nápoje a nealkoholické pivo. Spotrebná daň na minerálnu vodu bola zrušená.

1.11 Chorvátsko

V Chorvátsku sa v súčasnosti uplatňuje priama regulácia cien na vybrané druhy potravín a iných výrobkov základnej spotreby.

Chorvátska vláda 9. septembra 2022 prijala rozhodnutie o priamych opatreniach na kontrolu cien určitých potravinárskych výrobkov č. 104/2022³², v ktorom stanovila „najvyššiu cenovú úroveň určitých potravinárskych výrobkov s cieľom zabrániť negatívnym dopadom zmien niektorých cien a zároveň odstrániť škodlivé dôsledky v oblasti dodávok základných potravín obyvateľstvom na území Chorvátskej republiky“. Vláda v tomto rozhodnutí konkrétne stanovila maximálnu predajnú cenu, ako aj maximálnu obchodnú maržu predajcu (v percentuálnom vyjadrení) pre 9 výrobkov.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v súlade s čl. 6 zákona o mimoriadnych opatreniach na kontrolu cien³³ a s čl. 31 ods. 2 zákona o vláde Chorvátskej republiky³⁴ (viď nižšie konkrétne znenie týchto ustanovení).

Zákon o mimoriadnych opatreniach na kontrolu cien, článok 6

Medzi opatrenia priamej kontroly cien patria:

- stanovenie maximálnych cien,
- obnovenie cien na určitú úroveň,
- nahlasovanie platných cenníkov alebo taríf,
- zverejňovanie platných cenníkov na webovej stránke obchodníka,

³⁰ Holandská vláda: Q&A: Má vláda právo zasahovať do cien produktov a služieb? Dostupné (v holandčine) na: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bescherming-van-consumenten/vraag-en-antwoord/mag-de-overheid-zich-bemoeien-met-de-prijsbepaling-van-producten-en-diensten>

³¹ Daňová správa Holandska: Sadzby DPH. Dostupné (v angličtine) na: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontenten/belastingdienst/business/vat/vat_in_the_netherlands/calculating_vat/vat_tariffs

³² Rozhodnutie o priamych opatreniach na kontrolu cien určitých potravinárskych výrobkov č. 104/2022. Dostupné (v chorváčtine) na: <https://narodne-novine.nn.hr/eli/sluzbeni/2022/104/1522>

³³ Zákon o mimoriadnych opatreniach na kontrolu cien č. 40/25. Dostupný (v chorváčtine) na: <https://www.zakon.hr/z/842/zakon-o-iznimnim-mjerama-kontrole-cijena>

³⁴ Zákon o vláde Chorvátskej republiky. Dostupný (v chorváčtine) na: <https://www.zakon.hr/z/170/zakon-o-vladi-republike-hrvatske>

- získanie predchádzajúceho súhlasu s cenami, pričom ceny nemožno stanoviť ani zmeniť bez predchádzajúceho súhlasu,
- povinné pravidelné alebo periodické predkladanie údajov o cenách,
- povinné uvádzanie dodatočnej ceny, ktorá bola platná v predchádzajúcom období.

Zákon o vláde Chorvátskej republiky, článok 31

Vláda prijíma rozhodnutia, uznesenia a závery o otázkach, ktoré nie sú upravené nariadeniami.

Rozhodnutím sa upravujú jednotlivé otázky v pôsobnosti vlády alebo sa stanovujú opatrenia, udeľuje súhlas alebo potvrdzujú akty iných orgánov a právnických osôb, a rozhoduje o iných otázkach, o ktorých sa neprijíma predpis.

Záverom sa určujú stanoviská vlády k otázkam vykonávania stanovenej politiky a určujú sa úlohy orgánom štátnej správy.

Uznesením sa rozhoduje o menovaniach a odvolaniach, ako aj o iných jednotlivých záležitostiach v pôsobnosti vlády.

V septembri 2023 prijala vláda ďalšie rozhodnutie o priamych opatreniach na kontrolu cien určitých výrobkov v maloobchode č. 107/2023³⁵, v ktorom rozšírila počet výrobkov, na ktoré sa vzťahuje cenová regulácia na celkovo 30 spolu so stanovením maximálnych cien a maximálnej marže predajcu pri jednom výrobku (UHT mlieko s 2,8 % tuku na liter).

Aktuálne sa regulácia cien týka aj ďalších 40 kategórií produktov, na základe rozhodnutia o opatreniach priamej kontroly cien pre určité výrobky a určité kategórie výrobkov v maloobchode č. 17/2025³⁶, ktoré prijala chorvátska vláda 3. februára 2025. Maloobchodníci majú povinnosť zabezpečiť dostupnosť aspoň jedného výrobku z každej regulovanej kategórie a tieto výrobky s cenovým stropom musia v obchodoch jasne označiť. Konkrétny zoznam tovarov na základe tohto rozhodnutia je uvedený v Prílohe č. 1 tohto materiálu.

Iné

Na základe rozhodnutia o zverejňovaní cenníkov a uvádzaní dodatočnej ceny ako opatrenia priamej kontroly cien v maloobchode č. 75/2025³⁷ vznikla maloobchodníkom v Chorvátsku od mája 2025 ešte ďalšia povinnosť, a to zverejňovať denné cenníky na svojich webových stránkach v digitálnych formátoch vhodných na automatické spracovanie a porovnávanie. Toto opatrenie sa vzťahuje na predaj produktov z nasledovných kategórií: potraviny, nápoje, kozmetika, čistiace prostriedky, toaletné potreby a výrobky pre domácnosť. Očakáva sa, že tento krok „otvorí cestu“ pre vývoj užívateľsky prívetivých aplikácií a nástrojov, ktoré spotrebiteľom umožnia porovnávať ceny jednoduchšie a v reálnom čase.³⁸

³⁵ Rozhodnutie o priamych opatreniach na kontrolu cien určitých výrobkov v maloobchode č. 107/2023. Dostupné (v chorvátčine) na: <https://narodne-novine.nn.hr/eli/sluzbeni/2023/107/1531>

³⁶ Rozhodnutie o priamych opatreniach na kontrolu cien určitých výrobkov a určitých kategórií výrobkov v maloobchode č. 17/2025. Dostupné (v chorvátčine) na: <https://narodne-novine.nn.hr/eli/sluzbeni/2025/17/166>

³⁷ Rozhodnutie o zverejňovaní cenníkov a uvádzaní dodatočnej ceny ako opatrenia priamej kontroly cien v maloobchode č. 75/2025. Dostupné (v chorvátčine) na: <https://narodne-novine.nn.hr/eli/sluzbeni/2025/75/979>

³⁸ Viď viac: Croatiaweek.com: Nové povinnosti pre chorvátskych maloobchodníkov pri zverejňovaní cenníkov. Dostupné (v angličtine) na: <https://www.croatiaweek.com/new-price-listing-obligations-for-croatian-retailers-introduced/>

1.12 Írsko

V Írsku momentálne nie je zavedený mechanizmus regulácie cien potravín. Obchodné subjekty majú vo všeobecnosti slobodu stanoviť si vlastné ceny, pokiaľ tak robia nezávisle a v súlade so zákonom o ochrane spotrebiteľa.

Diskusia o regulácii cien potravín

Otázka cien potravín je tu však aktuálna a v minulosti sa objavili výzvy na preskúmanie možnosti zavedenia cenových stropov pre základné potraviny. Komisia pre hospodársku súťaž a ochranu spotrebiteľa (CCPC³⁹), ktorá pôsobí v Írsku ako nezávislý zákonný orgán v oblasti hospodárskej súťaže a ochrany spotrebiteľa, v *Prehľadovej analýze írskoho maloobchodného sektora s potravinami z júna 2023* uviedla, že v rámci zásahov do cien, ktoré boli prijaté na medzinárodnej úrovni v súvislosti s maloobchodným sektorom s potravinami, nie je dokázaný úžitok týchto intervencií na strane spotrebiteľa. „Zásahy do cien so sebou nesú značné riziko nežiaducich dôsledkov a môžu spotrebiteľom v skutočnosti uškodiť.“⁴⁰

Komisia pre hospodársku súťaž a ochranu spotrebiteľa bola v júni 2025 požiadaná zo strany príslušného ministra o aktualizáciu danej analýzy⁴¹.

Iné

Ďalším orgánom, ktorý má v Írsku na základe zákona o poľnohospodárskom a potravinárskom reťazci z roku 2023⁴² právomoc zbierať, analyzovať a zverejňovať údaje o cenách a podmienkach na trhu v rámci celého poľnohospodárskeho a potravinárskeho reťazca, je Regulačný orgán pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo.⁴³

V Írsku sa v súčasnosti na väčšinu potravín uplatňuje nulová sadzba DPH, medzi nimi figurujú: chlieb, mliečne výrobky, mäso, cestoviny, zelenina, čaj, káva, detská výživa atď. Znížená sadzba DPH na úrovni 13,5 % sa vzťahuje na pekárenské výrobky na báze múky alebo vajec, ako sú koláče, sušienky, oblátky a keksy. Štandardná sadzba DPH na úrovni 23 % sa uplatňuje na cukrovinky, ako sú čokolády a sladkosti, zmrzlina, čipsy, pukance, solené alebo pražené orechy atď.

1.13 Litva

V Litve sa momentálne neuplatňuje mechanizmus na priamu reguláciu cien potravín.

³⁹ Webová stránka Komisie pre hospodársku súťaž a ochranu spotrebiteľa (v angličtine): <https://www.ccpc.ie/>

⁴⁰ Komisia pre hospodársku súťaž a ochranu spotrebiteľa: Prehľadová analýza írskoho maloobchodného sektora s potravinami, jún 2023, str. 24. Dostupná (v angličtine): <https://www.ccpc.ie/business/wp-content/uploads/sites/3/2023/06/2023.06.16-CCPC-Competition-Analysis-Retail-Grocery-Sector.pdf>

⁴¹ Dolná komora írskoho parlamentu: Otázka č. 219 z 26.6.2025 na ministra podnikania, cestovného ruchu a zamestnanosti. Dostupné (v angličtine) na: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/question/2025-06-26/219/#pq-answers-219>

⁴² Zákon o poľnohospodárskom a potravinárskom reťazci z roku 2023. Dostupný (v angličtine) na: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2023/act/19/section/12/enacted/en/html>

⁴³ Vid' viac: Debata v Dolnej komore írskoho parlamentu z 9.7.2025 (Časť 1071, číslo 1): Transparentnosť ziskov supermarketov: Návrh poslancov. Dostupné (v angličtine) na: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/debate/dail/2025-07-09/9/>

Iné

V Litve bol v roku 2025 vytvorený nový inštitút, ktorý sa zaoberá posudzovaním a kontrolou cenového vývoja potravín, ide o tzv. „Radu pre potraviny“ (ďalej „Rada“). Zámer ustanoviť Radu ako stály poradný orgán oznámila litovská vláda už začiatkom roka 2025⁴⁴ a následne bola Rada zriadená vyhláškou Ministerstva poľnohospodárstva Litovskej republiky č. 3D-35⁴⁵.

Cieľom Rady pod gesciou ministerstva poľnohospodárstva a za účasti najdôležitejších aktérov celého potravinového reťazca (zástupcov tvorcov politik, výrobcov, spracovateľov, obchodníkov, vedeckých a spotrebiteľských organizácií) je podpora udržateľného a vyváženého potravinového systému v Litve. Medzi jej hlavné úlohy patrí:

- vykonávať nepretržité monitorovanie trhu a analýzu potravinového sektora,
- vyhodnocovať výsledky monitorovania trhu a navrhovať riešenia prispievajúce k väčšej transparentnosti cenotvorby,
- z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť vlády prerokúvať návrhy právnych predpisov v potravinárskom sektore a poskytovať závery a odporúčania,
- podporovať a udržiavať kontakty medzi aktérmi v potravinovom reťazci.

Prvé zasadnutie Rady sa konalo 24. februára 2025⁴⁶. Rada by mala zasadať 4 až 6-krát ročne, aj v závislosti od aktuálnej potreby⁴⁷.

1.14 Lotyšsko

V Lotyšsku nie je v súčasnosti právne zakotvený trvalý mechanizmus na reguláciu cien potravín. Ceny pre konečných spotrebiteľov určuje voľný trh, pod dohľadom orgánov na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov. Lotyšská vláda zároveň disponuje viacerými nepriamymi alebo potenciálnymi nástrojmi vplyvu a v súčasnosti sa podieľa na viacerých iniciatívach, ako aj pripravách legislatívnych zmien v tejto oblasti.

Iniciatívy v oblasti cenotvorby potravín

Ministerstvo hospodárstva a ministerstvo poľnohospodárstva podpísali v máji 2025 s predstaviteľmi maloobchodníkov, výrobcov, ale aj zástupcov práv spotrebiteľov *memorandum o obchode s potravinami*

⁴⁴ Vláda Litvy: S cieľom posúdiť a zvládnuť rast cien potravín bude zriadená Rada pre potraviny. Dostupné (v litovčine) na: <https://lrv.lt/lt/naujienos/siekiant-ivertinti-ir-suvaldyti-maisto-kainu-augima-bus-steigiama-maisto-taryba/>

⁴⁵ Vyhláška ministerstva poľnohospodárstva č. 3D-35 z 31. januára 2025. Dostupná (v litovčine) na: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/37fa0c42e00f11ef8cdf2c320e69444?jfwid=8m7ncrzw>

⁴⁶ Ministerstvo poľnohospodárstva Litvy: Rada pre potraviny začína svoju činnosť: bude analyzovať cenový reťazec a hľadať riešenia. Dostupné (v litovčine) na: <https://zum.lrv.lt/lt/naujienos/maisto-taryba-pradeda-darba-analizuos-kainu-grandine-ir-ieskos-sprendimu/>

⁴⁷ Litovské národné rádio a televízia: Rada pre potraviny zblízka: bude mať viac ako 20 členov, na programe je analýza jednotlivých produktov. Dostupné (v litovčine) na: <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2472792/maisto-taryba-is-arciau-tures-per-20-nariu-darbotvarkeje-atskiru-produktu-analize>

s cieľom podporiť dostupnosť základných potravinových produktov, zvýšiť podiel miestnych produktov a posilniť spoluprácu medzi maloobchodníkmi a výrobcami.⁴⁸

Medzi kľúčové body memoranda patria:

- „lacný“ košík: Maloobchodníci sa zaväzujú ponúkať aspoň jeden produkt s najnižšou cenou v každej z 10 zadaných základných kategórií potravinových produktov, tieto produkty majú byť pravidelne obmieňané,
- podpora digitálneho nástroja na porovnávanie cien a súvisiace pripravované zmeny a doplnenia zákona o ochrane práv spotrebiteľov na uľahčenie zdieľania údajov pre fungovanie takéhoto nástroja,
- podpora predaja miestnych produktov prostredníctvom podpory marketingových kampaní na popularizáciu potravín vyrobených v Lotyšsku a užšej spolupráce medzi poľnohospodármi, výrobcami a maloobchodníkmi s cieľom zvýšiť objem predaja miestnych produktov.

Ministerstvo hospodárstva koncom júna 2025 informovalo, že najväčšie maloobchodné reťazce (napr. Maxima Latvija, Rimi Latvia) už zaradili do svojej ponuky „lacné“ košíky. Konkrétne skupiny produktov za znížené ceny sú jasne označené a informácie o ich dostupnosti sú uvedené v obchodoch, online a v propagačných brožúrach. Ponuka týchto košíkov by mala byť zo strany maloobchodníkov aktualizovaná každý týždeň.

Počiatkové výsledky monitorovania cien, ktoré vykonalo Centrum na ochranu práv spotrebiteľov v súvislosti s týmto opatrením, naznačujú pozitívne trendy. Podrobnejšie závery o vývoji cien bude však možné vyvodiť až po určitom čase, po zhromaždení dostatočného množstva údajov.

Dôležitým aspektom implementácie memoranda bola novelizácia zákona o ochrane práv spotrebiteľov⁴⁹, ktorá stanovuje povinnosť veľkých maloobchodníkov s potravinami predkladať údaje Centrálnemu štatistickému úradu (čl. 19.²).

Lotyšská vláda pripravuje takisto legislatívne zmeny zákona o zákaze nekalých obchodných praktík⁵⁰ s cieľom odstrániť diskriminačné praktiky v oblasti maloobchodu s potravinami medzi domácimi a zahraničnými výrobkami a zabezpečiť rovnaké podmienky na hospodársku súťaž pre všetkých aktérov, čo by v konečnom dôsledku malo ovplyvniť aj ceny týchto výrobkov.

Podľa zverejnených informácií ešte z januára 2025⁵¹ by mal návrh obsahovať:

⁴⁸ Ministerstvo hospodárstva Lotyšskej republiky: Podpísané memorandum na zlepšenie dostupnosti potravinárskych výrobkov. Dostupné (v angličtine) na: <https://www.em.gov.lv/en/article/memorandum-signed-improve-food-product-availability>

⁴⁹ Zákon o ochrane spotrebiteľov. Dostupný (v lotyšskom jazyku) na: <https://likumi.lv/ta/id/23309-pateretaju-tiesibu-aizsardzibas-likums>

⁵⁰ Súčasný znenie zákona o zákaze nekalých obchodných praktík. Dostupné (v angličtine) na: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/322554-prohibition-of-unfair-trading-practices-law>

⁵¹ Ministerstvo hospodárstva Lotyšskej republiky: Vláda podporuje prvý návrh zákona ako súčasť plánu ministerstva hospodárstva na zníženie cien potravín. Dostupné (v angličtine) na: <https://www.em.gov.lv/en/article/government-supports-first-draft-law-part-ministry-economics-food-price-reduction-plan>

- povinnosť pre maloobchodníkov zabezpečiť rovnaké a nediskriminačné zaobchádzanie s dodávateľmi poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane prirážok na výrobky od jedného dodávateľa alebo skupiny dodávateľov v porovnaní s ekvivalentnými výrobkami od iných dodávateľov a takisto logistických poplatkov, množstevných zliav a pokút. Rada pre hospodársku súťaž má pripraviť usmernenia na zabezpečenie jednotného chápania týchto pravidiel, s prechodným obdobím do 1. júla 2026.
- zákaz pre maloobchodníkov meniť sortiment bez písomného oznámenia dodávateľovi, pričom lehota na oznámenie nesmie byť kratšia ako 30 dní, alebo 10 dní, ak je zmena odôvodnená nedodržaním zmluvných podmienok, ide o prípady jednostranných zmien v sortimente produktov
- definíciu odhadu/prognózy (*forecast-u*) dodávok poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov a zákaz jednostranných sankcií za porušenie zmluvných podmienok. Dodávatelia by na základe tohto návrhu už nemali povinnosť udržiavať zásoby v množstvách, ktoré neboli dohodnuté alebo prognózované odberateľom (obchodníkom) najmenej 30 dní pred dodaním. Dlhodobé objednávkové predpovede by mali zároveň pokrývať obdobie minimálne 30 dní, aby mohli byť považované za dlhodobé dohody.
- zákaz jednostranných sankcií za porušenie zmluvných povinností, sankcie by sa mali uplatňovať rovnako na strane dodávateľov, ako aj maloobchodníkov. Obidve strany by mali povinnosť zahrnúť do zmluvy vyvážené sankcie, ktoré by zodpovedali ich príslušným povinnostiam. Maloobchodníci by neboli oprávnení ukladať sankcie, ak hodnota nedodaného tovaru nepresiahne 10 % prognózovanej hodnoty dodávky, a dodávatelia, ak hodnota nenakúpeného tovaru nepresiahne 10 % prognózovanej hodnoty dodávky.
- povinnosť úhrady platby za čerstvú zeleninu a bobuľové ovocie dodávané najmenej trikrát týždenne do 20 dní od dodania, čím by sa mala riešiť súčasná prax, keď sa dodávateľom často vnucujú dohody o dlhších platobných podmienkach.
- zvýšenie sankcií za nekalé obchodné praktiky na úroveň 4 % čistého obratu účastníka trhu v predchádzajúcom finančnom roku, ale nie menej ako 700 EUR.

Iné

Ministerstvo hospodárstva vyvíja spolu s ministerstvom poľnohospodárstva takisto úsilie o povolenie predaja potravinových výrobkov v maloobchodných predajniach aj po uplynutí ich doby spotreby. Spolupracuje taktiež s Radou pre hospodársku súťaž a Centrom na ochranu práv spotrebiteľov na preskúmaní opatrení na posilnenie dohľadu a zabránenie nadmerným a dlhodobým „praktikám“ zliav v maloobchode.

1.15 Luxembursko

V Luxembursku v súčasnosti neexistujú žiadne právne mechanizmy, ktoré by obmedzovali alebo regulovali maloobchodné ceny potravín pre spotrebiteľov. Luxemburská asociácia na ochranu spotrebiteľov (ULC) však vyzvala vládu, aby znovu zvažila reguláciu cien alebo požiadala o dobrovoľné zníženie cien základných potravinárskych výrobkov.

Spotrebiteľské ceny v Luxembursku boli v minulosti regulované „Úradom pre ceny“ („Office des Prix“) v rokoch 1944 až 2004, kedy nové princípy nahradili predchádzajúce predpisy. Do roku 2004 bolo Luxembursko poslednou európskou krajinou, ktorá túto prax dodržiavala vo svojej legislatíve.

1.16 Maďarsko

V Maďarsku boli v uplynulom období zavedené dve opatrenia na reguláciu cien potravín:

1. **Zavedenie cenového stropu na vymedzené základné potraviny** s účinnosťou od 1. februára 2022 na základe *vládného nariadenia č. 6/2022 (zo 14. januára) ustanovujúceho výnimky zo zákona LXXXVII z roku 1990 o cenotvorbe na obdobie výnimočného stavu*⁵².

Toto opatrenie malo dočasný charakter (pôvodne do 1. októbra 2022), jeho platnosť bola niekoľkokrát predĺžená až do 1. augusta 2023.

Cenový strop sa pôvodne týkal 6 základných kategórií, následne bol tento zoznam od 10. novembra 2022 rozšírený o ďalšie 2 kategórie potravín. Konkrétny zoznam potravín je uvedený v Prílohe č. 2 tohto materiálu.

Hrubá maloobchodná cena týchto potravín nesmela prekročiť úroveň z 15. októbra 2021, resp. z 30. septembra 2022 pri doplnených kategóriách. Opatrenie sa týkalo všetkých maloobchodníkov s potravinami (vrátane zásielkového obchodu).

Na základe § 2 (1) daného vládného nariadenia mali obchodníci povinnosť pri distribúcii týchto vymedzených základných potravín dodržiavať nielen cenu, ale aj ich povinné minimálne množstvo, stanovené ako priemerné denné množstvo platné pre daný deň v týždni v roku 2021 (resp. v roku 2022 pri doplnených kategóriách), a to pod hrozbou uzavretia ich prevádzky na dobu 6 mesiacov a možnej pokuty do výšky 3 mil. HUF (7 502 EUR) pri nedodržaní tejto podmienky.

2. **Stanovenie maximálnej obchodnej marže** pre 30 základných kategórií potravín, ktoré nadobudlo účinnosť 17. marca 2025, na základe *vládného nariadenia č. 42/2025 (z 11. marca) o opatreniach potrebných na zníženie cien potravín*⁵³. Konkrétny zoznam potravín je uvedený v Prílohe č. 2 tohto materiálu.

Ide takisto o dočasné opatrenie, pôvodne malo platiť do 31. mája 2025, jeho platnosť však bola predĺžená do 31. augusta 2025.

Na základe tohto opatrenia môžu maloobchodníci uplatňovať maximálnu ziskovú maržu vo výške 10 %. Nejde teda o „klasické“ zmrazenie cien, pretože neurčuje konečnú cenu výrobkov, ale vzťahuje sa na maržu výrobku (inými slovami: zisk maloobchodníkov z výrobku).

⁵² Vládné nariadenie č. 6/2022 (14. január) ustanovujúce výnimky zo zákona LXXXVII z roku 1990 o cenotvorbe na obdobie výnimočného stavu. Pôvodné znenie dostupné (v angličtine) na: <https://njt.hu/jogszabaly/en/2022-6-20-22>. Posledná verzia dostupná (v maďarčine) na: <https://njt.hu/jogszabaly/2022-6-20-22>.

⁵³ Vládné nariadenie č. 42/2025 (z 11. marca) o opatreniach potrebných na zníženie cien potravín. Dostupné (v maďarčine) na: <https://njt.hu/jogszabaly/2025-42-20-22>

Marža je v danom vládnom nariadení definovaná ako rozdiel medzi spotrebiteľskou cenou (bez dane) a cenou dodávky fakturovanej dodávateľom (po prípadnom započítaní zľavy od dodávateľa) alebo, v prípade vlastnej výroby obchodníka, nákladovou cenou, ktorá zahŕňa aj režijné náklady firmy.

Vládne nariadenie sa týka obchodníkov, ktorí ako svoju hlavnú činnosť vykonávajú „47.11 - Maloobchodný predaj potravín v zmiešanom maloobchode“ a ktorých čistý obrat podľa zákona XLV z roku 2020 o dani z maloobchodného predaja v roku 2023 prekročil 1 mld. HUF (2,5 mil. EUR). Podľa odhadovaných údajov sa toto opatrenie týka približne 197 podnikov⁵⁴.

Splnomocnenie na vykonávanie kontroly daného opatrenia má Orgán na ochranu spotrebiteľa, ktorý má takisto, v prípade porušenia povinnosti zo strany obchodníka, právomoc uložiť mu príslušnú pokutu (spravidla vo výške 5 mil. HUF, t. j. 2 503 EUR, za každú kategóriu výrobkov pri prekročení stanovenej maximálnej marže).

Súčasťou tohto vládneho nariadenia je aj opatrenie stanovujúce podiel výrobkov predávaných pod vlastnou značkou (*private label products*).

Právnym základom na prijatie obidvoch zmienených opatrení je článok 53 (1) *Základného zákona Maďarska*⁵⁵, podľa ktorého:

„Vláda môže v mimoriadnom právnom režime vydávať nariadenia, ktorými – v súlade s ustanoveniami základného zákona – môže pozastaviť uplatňovanie niektorých zákonov, odchyľovať sa od zákonných ustanovení a prijímať ďalšie mimoriadne opatrenia.“

Mimoriadny právny režim platí v Maďarsku nepretržite od marca 2020, kedy vypukla pandémia COVID-19, naposledy bol predĺžený v dôsledku vojny na Ukrajine.

Otázka súladu prijatých opatrení s právom EÚ

1. V súvislosti s uplatňovaním opatrení, ktoré boli prijaté na základe *vládneho nariadenia č. 6/2022*, bola spoločnosti Spar uložená pokuta, konkrétne pre nedodržanie priemerného denného množstva produktu počas vykonanej kontroly. Táto spoločnosť následne podala na vnútroštátny súd žalobu o zrušenie rozhodnutia vnútroštátneho orgánu, ktorou spochybňuje právny základ tohto rozhodnutia a výšku pokuty, ktorá jej bola uložená. Vnútroštátny súd sa následne pri posudzovaní tejto žaloby obrátil na Súdny dvor EÚ s návrhom na začatie prejudiciálneho konania, ktoré malo ozrejmiť prípadný nesúlad vládneho nariadenia s právom EÚ. Súdny dvor EÚ v rozsudku ponúkol nasledovný, právne záväzný, výklad:

„Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2117 z 2. decembra 2021, sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu opatreniu, ktoré z dôvodu mimoriadnej situácie jednak ukladá obchodníkovi povinnosť ponúkať na predaj poľnohospodárske výrobky patriace do pôsobnosti tohto nariadenia za

⁵⁴ Telex.hu: Toto sú spoločnosti, ktorých sa dotkne zníženie marží podľa vládneho nariadenia. Dostupné (v maďarčine): <https://telex.hu/gazdasag/2025/03/14/arresstop-kiskereskedelem-uzletek-bevetel>

⁵⁵ Základný zákon Maďarska. Dostupný (v maďarčine) na: <https://njt.hu/jogszabaly/2011-4301-02-00>

regulovanú cenu a v priemernom dennom množstve zaregistrovanom na skladoch obchodníka počas referenčného roka a jednak stanovuje povinné uloženie pokuty v prípade porušenia povinností stanovených týmto vnútroštátnym opatrením.”⁵⁶

Tomuto rozsudku a jednotlivým odôvodneniam sa venujeme bližšie v 2. kapitole.

2. V súvislosti s opatreniami, ktoré sú v Maďarsku aktuálne platné, na základe *vládneho nariadenia* č. 42/2025, Európska komisia rozhodla o začatí postupu v prípade nesplnenia povinnosti. Podľa Komisie Maďarsko obmedzuje rozpätie medzi nákupnými cenami a predajnými cenami určitých výrobkov na úroveň, ktorá už nepokrýva náklady zahraničných spoločností nad rámec ich nákladov na nákup výrobkov, čo núti nemaďarských maloobchodníkov predávať svoje výrobky so stratou.

Komisia zaslala Maďarsku dve formálne výzvy [INFR(2025)2052 a INFR(2025)2102] z dôvodu obmedzovania cenových marží v prípade nemaďarských spoločností. Prvý postup sa týka obmedzení predaja určitých potravinových výrobkov maloobchodníkmi s potravinami. Druhý postup sa vzťahuje na podobné obmedzenia týkajúce sa predaja určitých nepotravinových výrobkov v drogeriách. Maďarsko má teraz dva mesiace na to, aby odpovedalo a odstránilo nedostatky, na ktoré Komisia poukázala. Ak Komisia nedostane uspokojivú odpoveď, môže rozhodnúť o vydaní odôvodnených stanovísk.⁵⁷ Ak sa obom stranám nepodarí dosiahnuť dohodu ani v tejto druhej fáze, dôsledkom môže byť žaloba a následne pokuta.

Komisia sa odvoláva na „slobodu usadiť sa“ na základe článku 49 *Zmluvy o fungovaní Európskej únie*⁵⁸, v duchu ktorého sú orgány verejnej moci povinné zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie s hospodárskymi subjektmi a nediskrimináciu hospodárskych subjektov a nemôžu obmedzovať hospodárske činnosti, pokiaľ takéto obmedzenia nie sú odôvodnené na dosiahnutie určitých dôvodov verejného záujmu.

Na začiatku tohto prípadu bola sťažnosť zo strany spoločnosti Spar a rakúskej vlády voči Maďarsku, ktorú Európskej únii v marci 2024 adresovali z dôvodu zavedenia cenového stropu a taktiež osobitnej maloobchodnej dane. Spoločnosť Spar tvrdila, že zmrazenie marží ju núti predávať niektoré svoje výrobky za nižšiu cenu, než za akú ich kúpila. Európska komisia začala následne túto sťažnosť prešetrovať.

⁵⁶ Súdny dvor EÚ: Tlačová správa č. 141/24 z 12. septembra 2024. Dostupné (v angličtine) na: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2024-09/cp240141en.pdf>.

Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-557/23. Dostupné (v slovenčine) na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=290015&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=SK&cid=9027055>

⁵⁷ Európska komisia: Júnový súbor prípadov porušenia povinnosti: kľúčové rozhodnutia. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/inf_25_1241

⁵⁸ Článok 49 Zmluvy o fungovaní EÚ. Dostupný na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A12016E049>

1.17 Nemecko

V Nemecku neexistuje právny rámec regulácie cien potravín ani stanovenia cenových stropov v maloobchode. Na interpeláciu poslancov Spolkového snemu ohľadne plánovaných opatrení na boj proti rastúcim cenám potravín odpovedala Spolková vláda 17. júna 2025 nasledovne:

„V sociálnom trhovom hospodárstve sa ceny určujú na základe ponuky a dopytu na konkurenčných trhoch. Hospodárska súťaž podporuje primerané ceny, vysokú kvalitu výrobkov a inovácie. Voľná a spravodlivá hospodárska súťaž si však vyžaduje jasné pravidlá. Preto spolková vláda stanovuje právny rámec, aby mohli pôsobiť konkurenčné sily. Stanovenie cien štátom by bolo v rozpore s touto zásadou.“⁵⁹

Štát upravuje v právnych predpisoch naopak minimálnu cenu potravín, a to z hľadiska zabránenia cenového dumpingu. Konkrétne podľa § 20 ods. 3 zákona proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže⁶⁰ nesmú spoločnosti s vyššou trhovou silou v porovnaní s malými a strednými konkurentmi ponúkať potraviny pod tzv. nákladovou cenou, aby sa zabránilo nekalej hospodárskej súťaži. Toto nariadenie nie je časovo obmedzené a vzťahuje sa výlučne na kamenné predajne.

Iné

Z hľadiska nepriameho vplyvu na ceny potravín, môžeme ešte spomenúť zákon o poľnohospodárskych organizáciách a dodávateľských reťazcoch⁶¹, ktorý zakazuje určité nekalé obchodné praktiky v potravinovom dodávateľskom reťazci ako napr. oneskorené platby, zrušenie zmlúv na poslednú chvíľu alebo jednostranné zmeny zmlúv zo strany väčších odberateľov voči slabším dodávateľom. Tento zákon však neobsahuje žiadnu priamu reguláciu cien.

1.18 Poľsko

V Poľsku existuje právny základ na regulovanie cien potravín, doposiaľ však tento mechanizmus nebol uplatnený v praxi.

V súlade s čl. 8a tzv. „Covid“ zákona⁶²:

(1) Minister hospodárstva po dohode s ministrom zdravotníctva a ministrom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka môže nariadením ustanoviť maximálne ceny alebo maximálne veľkoobchodné a maloobchodné marže uplatniteľné na predaj tovaru alebo služieb, ktoré sú nevyhnutné na ochranu zdravia alebo bezpečnosti ľudí alebo životných nákladov domácností.

(2) Pri vydávaní nariadenia uvedeného v odseku 1 môže minister zodpovedný za hospodárske záležitosti stanoviť maximálne ceny pre rôzne úrovne obratu tovaru alebo zohľadniť rozsah predaja alebo poskytovania

⁵⁹ Viď viac: Odpoveď Spolkovej vlády Nemecka na interpeláciu poslancov, tlač 21/529, otázka č. 3, str. 2. Dostupné (v nemčine) na: <https://dserver.bundestag.de/btd/21/005/2100529.pdf>

⁶⁰ Zákon proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže (GWB). Dostupný (v nemčine) na: <https://www.gesetze-im-internet.de/gwb/>

⁶¹ Zákon o poľnohospodárskych organizáciách a dodávateľských reťazcoch (AgrarOLkG). Dostupné (v nemčine) na: <https://www.gesetze-im-internet.de/agrarmsg/index.html>

⁶² Zákon z 2. marca 2020 o osobitných riešeniach súvisiacich s prevenciou, bojom a kontrolou COVID-19, iných infekčných ochorení a nimi spôsobených mimoriadnych udalostí. Dostupný (v poľštine) na: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20200000374>

služieb a regionálne podmienky, pričom pri stanovovaní maximálnych cien môže zohľadniť úroveň cien v období pred zavedením núdzového stavu epidémie, ako aj primerané zmeny výrobných a dodávateľských nákladov.

(3) Pri vydávaní nariadenia uvedeného v odseku 1 minister hospodárstva:

1) určí základ pre výpočet maximálnych marží;

2) môže stanoviť maximálne marže pre špecifické druhy tovaru alebo marže účtované z veľkoobchodnej ceny.

Použitie inštitútu maximálnej ceny je okrem iného upravené aj v článku 538 Občianskeho zákonníka:

Ak v mieste a čase uzavretia kúpnej zmluvy platí predpis, podľa ktorého sa za veci určitého druhu alebo typu nesmie zaplatiť viac ako určitá cena (maximálna cena), kupujúci nie je povinný zaplatiť vyššiu cenu a predávajúci, ktorý dostal vyššiu cenu, vráti kupujúcemu vybraný rozdiel.

Stanovenie maximálnej ceny orgánmi verejnej správy má za cieľ chrániť spotrebiteľov pred nadmerným zvyšovaním cien najmä v mimoriadnych situáciách, ako sú prírodné katastrofy alebo vyhlásenie výnimočného stavu.

Iné

Pre predchádzanie vzniku umelo vysokých cien v dôsledku nekalých praktík monitoruje poľský trh Úrad pre hospodársku súťaž a ochranu spotrebiteľa. Povinnosti podnikov v oblasti transparentnosti cien upravuje napríklad zákon o informáciách o cenách tovarov a služieb a nariadenia ministra rozvoja a technológií, nepriamo aj prijaté predpisy o kvalite a označovaní potravín.

Nepriamy vplyv na ceny potravín malo v Poľsku v rokoch 2022-2023 dočasné zníženie DPH na 0 % na vybrané komodity, prijaté *zákonom z 13. januára 2022*⁶³ s účinnosťou od 1. februára 2022. Nulová sadzba bola uplatnená na základné potraviny ako napr. mäso, ryby a výrobky z nich, mlieko a mliečne výrobky, vajcia, prírodný med, orechy, zelenina a ovocie a výrobky z nich, jedlé živočíšne a rastlinné tuky, obilniny a výrobky z nich vrátane chleba a pečiva, niektoré dojčenské a detské výživy a mlieko na dojčenskú a detskú výživu a dietetické potraviny na osobitné lekárske účely, ale aj na záhradnícku pôdu, hnojivá a prípravky na ochranu rastlín, zvyčajne určené na použitie v poľnohospodárskej výrobe. Sadzby DPH boli v pôvodnej výške obnovené 1. apríla 2024.

1.19 Portugalsko

V Portugalsku neexistuje právny rámec na reguláciu cien potravín.

Počas vyhláseného núdzového stavu v období rokov 2020-21, v súvislosti s pandemiou COVID-19, v Portugalsku platili určité cenové regulačné opatrenia, ale týkali sa len oblasti zdravotníckych pomôcok a osobných ochranných prostriedkov (*vyhlášky č. 4699/2020*⁶⁴, *5503-A/2020*⁶⁵ – stanovením

⁶³ Zákon z 13. januára 2022, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o dani z tovaru a služieb. Dostupný (v poľštine) na: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20220000196>

⁶⁴ Vyhláška č. 4699/2020 z 18. apríla. Dostupná (v portugálčine) na: <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/lei/2012-73888498>

⁶⁵ Vyhláška č. 5503-A/2020 z 13. mája. Dostupná (v portugálčine) na: <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/despacho/5503-a-2020-133528491>

maximálneho percentuálneho podielu zisku) a skvapalneného zemného plynu (vyhláška č. 4698-A/2020⁶⁶ – stanovením cenového stropu).

1.20 Rakúsko

Rakúsko nemá právne upravený mechanizmus regulácie cien potravín, ani sa o zavedení takejto úpravy v blízkej dobe neuvažuje.

Vývoj cien potravín pravidelne monitoruje Rakúsky spolkový úrad pre hospodársku súťaž (*Bundesz Wettbewerbsbehörde*)⁶⁷ a takisto Rakúska odborová komora (*Arbeiterkammer*)⁶⁸, z pozície významnej organizácie na ochranu spotrebiteľa, keďže v súčasnosti zastupuje záujmy približne 4 mil. pracujúcich.

1.21 Rumunsko

V Rumunsku neexistuje trvalý mechanizmus na reguláciu cien potravín. Vzhľadom na vojenský konflikt na Ukrajine a nárast cien energie a zemného plynu, ktorý mal výrazne negatívny vplyv na ceny materiálnych zdrojov používaných v poľnohospodárstve, s priamym dopadom na potravinovú bezpečnosť a dostupnosť základných potravín, však bolo prijaté dočasné opatrenie v tejto oblasti.

Prostredníctvom *núdzového nariadenia vlády č. 67 z 30. júna 2023*⁶⁹ prijala vláda dočasné opatrenie na obmedzenie nadmerného rastu cien určitých poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, ktoré spočíva v obmedzení výšky obchodných prirážok uplatňovaných spracovateľmi, distribútormi a maloobchodníkmi na vybrané kategórie výrobkov. Konkrétny zoznam výrobkov, ktorých sa toto opatrenie týka, sa nachádza v Prílohe č. 3 tohto materiálu. Princíp uplatňovania daného opatrenia je definovaný v čl. 3, ods. 1 nasledovne:

1. *Dočasné opatrenie na boj proti nadmernému rastu cien spočíva v obmedzení obchodných prirážok uplatňovaných na výrobky uvedené v prílohe takto:*

a) obchodná prirážka uplatňovaná spracovateľom je maximálne 20 % z výrobných nákladov produktu, vypočítaných podľa platných účtovných predpisov, t. j. zákona o účtovníctve č. 82/1991 v znení neskorších zmien a doplnení, ktoré zahŕňajú priame a nepriame náklady;

⁶⁶ Vyhláška č. 4698-A/2020 zo 17. apríla. Dostupná (v portugálčine) na:

<https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/despacho/4698-a-2020-131763322>

⁶⁷ Spolkový úrad pre hospodársku súťaž: Spolkový úrad pre hospodársku súťaž predstavuje záverečnú správu o sektorovom prieskume potravinárskeho priemyslu. Dostupné (v angličtine) na:

<https://www.bwb.gv.at/en/news/news-2022/detail-1/afca-presents-final-report-on-sector-inquiry-into-food-industry>

⁶⁸ Viď viac: AK Price Monitor: Cenový šok za lacné potraviny pokračuje! Dostupné (v nemčine) na:

<https://wien.arbeiterkammer.at/preismonitor>

⁶⁹ Núdzové nariadenie vlády č. 67/2023. Dostupné (v rumunčine) na:

<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/271810>

b) **kumulatívna obchodná prirážka uplatňovaná v celom distribučnom reťazci, bez ohľadu na počet distribútorov v reťazci, je maximálne 5 % z nákupnej ceny, ku ktorej sa pripočítavajú prevádzkové náklady;**

c) **obchodná prirážka uplatňovaná obchodníkom pri maloobchodnom predaji a cash carry je maximálne 20 % z nákupnej ceny, ku ktorej sa pripočítavajú priame a nepriame náklady obchodníka; do obchodnej prirážky vo výške maximálne 20 % budú zahrnuté aj zľavy a rabaty uvedené v článku 3 ods. 6 zákona č. 81/2022 o nekalých obchodných praktikách medzi podnikmi v rámci dodávateľského reťazca v poľnohospodárstve a potravinárstve.**

(1[^]1) Pre poľnohospodárske a potravinárske výrobky, ktoré vstupujú na územie Rumunska a nie sú zaradené do procesu spracovania/porážky, je obchodná prirážka maximálne 5 % z nákupnej ceny, ku ktorej sa pripočítavajú priame a nepriame náklady stanovené vyhláškou ministra verejných financií č. 1.826/2003, ktorým sa schvaľujú upresnenia týkajúce sa niektorých opatrení v oblasti organizácie a vedenia účtovníctva. Poľnohospodárske a potravinárske výrobky, na ktoré sa vzťahuje toto opatrenie, sú: olej, cukor, múka, kukuričná múka, bravčové mäso, kuracie mäso, hovädzie mäso, pre balené výrobky v množstve väčšom ako 5 kg, resp. 5 l.

Článok 9 tohto nariadenia zároveň ukladá všetkým podnikateľským subjektom registrovaným v Rumunsku, bez ohľadu na ich formu organizácie, v celom reťazci výroby, dovozu, vnútrokomunitárneho obchodu, distribúcie a maloobchodného predaja poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, povinnosť zabezpečiť dostatočné množstvo výrobkov, na ktoré sa opatrenie vzťahuje.

V súlade s článkom 7[^]1 tohto nariadenia (aktualizovaného v zmysle núdzového nariadenia č. 5 z 31. januára 2024⁷⁰) sa spoločnou vyhláškou ministra poľnohospodárstva a rozvoja vidieka, ministra hospodárstva, podnikania a cestovného ruchu a predsedu Rady pre hospodársku súťaž zavedie mechanizmus monitorovania cien poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov.

Platnosť dočasného opatrenia bola pôvodne obmedzená na obdobie jedného roka. V januári 2024 bolo núdzové nariadenie vlády č. 67 z 30. júna 2023 schválené s pozmeňujúcimi a doplňujúcimi návrhmi zákonom č. 10/2024⁷¹ a platnosť opatrenia bola predĺžená do 30. júna 2025. Následne na základe ďalšieho núdzového nariadenia vlády č. 34 z 27. júna 2025⁷² bola jeho platnosť opakovane predĺžená do 30. septembra 2025 (vrátane).

⁷⁰ Núdzové nariadenie č. 5 z 31. januára 2024. Dostupné (v rumunčine) na:

<https://legislatie.just.ro/public/DetailiiDocument/278746>

⁷¹ Zákon č. 10/2024. Dostupný (v rumunčine) na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetailiiDocumentAfis/278022>

⁷² Núdzové nariadenie č. 34 z 27. júna 2025. Dostupné (v rumunčine) na:

<https://legislatie.just.ro/Public/DetailiiDocumentAfis/299422>

1.22 Slovinsko

Slovinsko nemá zavedený mechanizmus na reguláciu cien potravín, ani sa v súčasnosti nepripravuje žiadna legislatívna zmena v tejto oblasti. Slovinsko je zároveň jednou z mála európskych krajín, ktoré regulujú ceny motorových palív⁷³.

V kritickom období rokov 2022 - 2023 sa medzi možnými opatreniami zvažovalo zavedenie priamej regulácie cien potravín, vláda sa aj v dôsledku odporu v krajinách, ktoré takéto opatrenia zaviedli, ako aj s prihliadnutím na európsky rámec, rozhodla pre umiernenější a trhovo kompatibilnejší prístup.

Iné

Začiatkom roka 2022 zaviedla slovinská vláda dodatočné podporné opatrenia pre poľnohospodárov s cieľom kompenzovať rastúce náklady na pohonné hmoty, neskôr svoje úsilie rozšírila o návrh na zavedenie špeciálnej nižšej ceny paliva pre poľnohospodárov, lesníkov a včelárov.

Na jeseň v roku 2022 spustilo slovinské ministerstvo poľnohospodárstva, lesníctva a potravinárstva v reakcii na rastúce ceny potravín novú webovú stránku a online nástroj určený na monitorovanie cien potravín a následne aj na sledovanie pôvodu týchto potravín. Hlavným cieľom bolo zvýšiť transparentnosť a informovanosť pri nákupe potravín zo strany spotrebiteľov.

Následne vláda rozšírila rozsah monitorovania cien o údaje zo skladových zásob fyzických predajní a internetových obchodov, čím získali spotrebiteľia možnosť porovnať tisíce potravinových výrobkov u viacerých maloobchodníkov. Počas trvania projektu sa vykonávali týždenné a mesačné analýzy, v ktorých sa porovnávala dostupnosť výrobkov a cenové trendy na základe pôvodu, kvality, značky a ďalších relevantných parametrov. Výsledky týchto analýz boli bezplatne sprístupnené verejnosti. Monitorovanie zahŕňalo najväčších maloobchodníkov s potravinami pôsobiacich v Slovinsku v danom období: Mercator, Spar, Tuš, Lidl a Jager.

Denné monitorovanie cien prebiehalo v rámci nasledovných kategórií potravín a poľnohospodárskych výrobkov: vajcia, mlieko a mliečne výrobky, nealkoholické nápoje, mäso a mäsové výrobky, potraviny na raňajky, čerstvý chlieb, mrazené výrobky, základné potraviny, nápoje na raňajky, zelenina, slaný program, potraviny zo zahraničných krajín, sladký program, cestoviny, ryža a polievky, špeciálne diéty, ovocie, morské plody, detská výživa, konzervované, nakladané a pripravované potraviny.

Od 1. januára 2024 bol tento projekt pozastavený, nakoľko ceny potravín už neboli hlavným motorom inflácie.

⁷³ Viac tu: [Sloveniatimes.com: Regulácia cien pohonných hmôt sa rozširuje aj na diaľnice](https://sloveniatimes.com/43824/fuel-price-regulation-expands-to-motorways). Dostupné (v angličtine): <https://sloveniatimes.com/43824/fuel-price-regulation-expands-to-motorways>

1.23 Španielsko

V Španielsku nie sú momentálne v platnosti žiadne maximálne cenové limity pre potraviny. Španielska právna úprava však definuje mechanizmus regulácie cien, ktorý umožňuje vláde zasiahnuť vo výnimočných prípadoch.

Vo všeobecnosti sa trh riadi voľnou hospodárskou súťažou, v súlade so *zákonom č. 7/1996 z 15. januára o maloobchodnom predaji*⁷⁴. Na základe článku 13, ods. 1 tohto zákona sa predajné ceny tovarov určujú voľne, ods. 2 však vymenúva prípady, kedy do tohto procesu môže zasiahnuť vláda:

Zákon č. 7/1996 z 15. januára o maloobchodnom predaji, článok 13, ods. 2

Vláda však môže po vypočítaní dotknutých sektorov stanoviť ceny alebo obchodné marže určitých výrobkov, ako aj podriaďiť ich zmeny kontrole alebo predchádzajúcemu administratívne povoleniu v nasledujúcich prípadoch:

- a) v prípade výrobkov prvotnej potreby alebo strategických surovín,*
- b) v prípade tovarov vyrábaných alebo predávaných v rámci monopolu alebo na základe správnej koncesie,*
- c) ako doplnkové opatrenie k politikám regulácie výroby alebo dotáciám či inej pomoci pre konkrétne podniky alebo sektory,*
- d) výnimočne a pokiaľ pretrvávajú okolnosti odôvodňujúce zásah, ak sa v určitom sektore zistí nedostatok efektívnej konkurencie, existujú vážne prekážky fungovania trhu alebo dochádza k situáciám nedostatku tovaru.*

Iné

*Zákon č. 12/2013 z 2. augusta o opatreniach na zlepšenie fungovania potravinového reťazca*⁷⁵ je ďalším kľúčovým nástrojom, ktorý síce priamo nereguluje maloobchodné ceny, ale snaží sa chrániť poľnohospodárskych výrobcov a zabezpečiť, aby im nebola vyplácaná nižšia suma, ako sú ich výrobné náklady.

Vzhľadom na rast cien potravín v uplynulých rokoch prijala vláda niekoľko dočasných opatrení s cieľom zabezpečiť prístup zraniteľných rodín a skupín k základným potravinám.

Spomedzi nich môžeme spomenúť *kráľovské nariadenie č. 20/2022 z 27. decembra o opatreniach na riešenie hospodárskych a sociálnych dôsledkov vojny na Ukrajine a na podporu obnovy ostrova La Palma a iných zraniteľných situácií*⁷⁶, ktorým sa dočasne znížila sadzba DPH zo 4 % na 0 % na „čerstvé“ výrobky ako chlieb, mlieko, syr, vajcia, ovocie, zelenina, strukoviny, hľuzy a obilniny a zároveň sa znížila sadzba DPH z 10 % na 5 % na olivový olej, olej zo semien a cestoviny (čl. 72).

⁷⁴ Zákon č. 7/1996 z 15. januára o maloobchodnom predaji. Dostupný (v španielčine) na:

<https://www.boe.es/eli/es/l/1996/01/15/7>

⁷⁵ Zákon č. 12/2013 z 2. augusta o opatreniach na zlepšenie fungovania potravinového reťazca. Dostupný (v španielčine) na: <https://www.boe.es/eli/es/l/2013/08/02/12>

⁷⁶ Kráľovské nariadenie č. 20/2022 z 27. decembra o opatreniach na riešenie hospodárskych a sociálnych dôsledkov vojny na Ukrajine a na podporu obnovy ostrova La Palma a iných zraniteľných situácií. Dostupné (v španielčine) na: <https://www.boe.es/eli/es/rdl/2022/12/27/20/con>

Toto opatrenie bolo pôvodne v platnosti od 1. januára 2023 do 30. júna 2024 a následne bolo predĺžené do 30. septembra 2024, pričom olivový olej bol zároveň zaradený medzi základné potraviny s nulovou sadzbou DPH⁷⁷. Následne v prechodnom období (od 1. októbra do 31. decembra 2024) boli tieto sadzby DPH zvýšené na úroveň 2 % a 7,5 % a v januári 2025 sa vrátili na svoju pôvodnú úroveň (4 % a 10 %).

1.24 Švédsko

V súčasnosti vo Švédsku neexistuje žiadny všeobecný systém regulácie cien alebo cenových stropov na potravinárske výrobky v maloobchodnom sektore. Ceny stanovujú trhové subjekty bez priameho zásahu verejných orgánov.

Švédsky úrad pre hospodársku súťaž⁷⁸ má mandát monitorovať hospodársku súťaž na trhu a prijímať opatrenia proti protisúťažným praktikám, ako sú cenové dohody/kartely a zneužitie dominantného postavenia na trhu. Tieto opatrenia majú za cieľ zabezpečiť riadne fungovanie hospodárskej súťaže, ale nepredstavujú reguláciu cien.

Diskusia o regulácii cien potravín

V súčasnosti nie je predložený žiadny návrh zákona týkajúci sa cenových stropov alebo regulácie cien potravín, vo Švédsku však táto téma rezonuje aj na politickej scéne vzhľadom na významnú mieru inflácie zaznamenanú v rokoch 2022-2023.

V rámci odpovede na otázku poslanca ohľadne vysokých cien potravín a potreby opatrení na zmiernenie krízy v oblasti nákladov⁷⁹ uviedla švédska ministerka financií v novembri 2024 medzi prijatými opatreniami zo strany vlády:

- rokovania vlády so zástupcami švédskych potravinových reťazcov,⁸⁰
- zvýšenie prostriedkov pre Švédsky úrad pre hospodársku súťaž a posilnenie jeho právomocí na monitorovanie vývoja cien v švédskej ekonomike, najmä v sektoroch, kde je hospodárska súťaž považovaná za nedostatočnú,
- posilnenie švédskeho poľnohospodárstva prostredníctvom opatrení zameraných na zníženie nákladov na pohonné hmoty (prostredníctvom zníženej spotrebnej dane) a vyššie využitie prostriedkov EÚ v tejto oblasti.

Vláda však nevyjadrila žiadny zámer zaviesť cenové stropy alebo cenovú reguláciu.

⁷⁷ Viď viac: Kráľovské nariadenie č. 4/2024 z 26. júna, ktorým sa predlžujú niektoré opatrenia na riešenie hospodárskych a sociálnych dôsledkov konfliktov na Ukrajine a na Blízkom východe a prijímajú sa naliehavé opatrenia v oblasti fiškálnej, energetickej a sociálnej politiky, čl. 1. Dostupné (v španielčine) na: <https://www.boe.es/eli/es/rdl/2024/06/26/4>

⁷⁸ Webová stránka Švédskeho úradu pre hospodársku súťaž (v angličtine): <https://www.konkurrensverket.se/en/>

⁷⁹ Ministerstvo financií Švédska: Odpoveď na otázku 2024/25:427 od Olle Thorella.

Dostupné (v švédčine) na: <https://data.riksdagen.se/fil/B8A6C6E1-6CD9-41FA-A60A-CB96898DA14B>

⁸⁰ Švédsky úrad vlády: Ministerka financií Elisabeth Svantesson a minister pre vidiecke záležitosti Peter Kullgren zvolajú zástupcov potravinového reťazca na rokovania o nedávnom raste cien potravín.

Dostupné (v švédčine) na: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2025/03/finansminister-elisabeth-svantesson-och-landsbygdminister-peter-kullgren-kommer-kalla-till-sig-livsmedelskedjan-for-samtal-om-de-stigande-livsmedelspriserna/>

Lavicová strana v apríli 2025 predložila do švédskeho parlamentu poslanecký návrh zákona zameraný na boj proti tomu, čo označila za nadmerné ceny potravín. Táto iniciatíva však nepokračovala v ďalšom legislatívnom procese.⁸¹

Iné

Na potraviny sa vo Švédsku vzťahuje znížená sadzba DPH na úrovni 12 %, v porovnaní so štandardnou sadzbou 25 %⁸².

1.25 Taliansko

V Taliansku neexistuje priama regulácia maloobchodných cien potravín zo strany štátu.

V posledných rokoch však boli zavedené určité mechanizmy na obmedzenie rastu cien a ochranu spotrebiteľov, a to formou zavedenia monitorovacích nástrojov a „nenátlakových“ opatrení.

Od roku 2008 funguje pri ministerstve hospodárskeho rozvoja samostatný orgán pre dohľad nad cenami tzv. *Cenový dozor*⁸³, zriadený na základe čl. 2, ods. 198 *zákona č. 244 z 24. decembra 2007*⁸⁴. *Zákonné nariadenie č. 5 zo 14. januára 2023*⁸⁵ (v znení zmeny a doplnenia zákonom č. 23 z 10. marca 2023) posilnilo jeho právomoci a zároveň ustanovilo na základe čl. 3 zriadenie *Komisie včasného varovania pre dohľad nad cenami*⁸⁶ (ďalej „Komisia“).

Komisia priebežne monitoruje ceny všetkých základných spotrebných výrobkov, pričom sa zameriava najmä na tie, ktoré majú významný vplyv na výdavky domácností (predovšetkým potraviny, ale aj palivá a energetické komodity), posudzuje vplyv nákladov na suroviny a na energiu na konečné ceny tovarov. Ide o medzirezortný orgán, ktorému predsedá „cenový dozorca“, za účasti zástupcov štatistických úradov (napr. ISTAT), príslušných ministerstiev, finančnej polície (Guardia di Finanza), nezávislých regulačných orgánov, spotrebiteľských združení (CNCU), zástupcov regiónov a autonómnych provincií a – v prípade agropotravinárskych dodávateľských reťazcov – zástupcu inšpektorátu ministerstva poľnohospodárstva, potravinovej suverenity a lesov pre boj proti podvodu.

Cenový dozorca môže naliehavo zvolať Komisiu, ak sa v dodávateľskom reťazci zistia cenové anomálie alebo neobvyklé zvýšenia cien, s cieľom preskúmať príčiny a koordinovať vhodné monitorovacie opatrenia. Komisia počas zasadnutí, na základe údajov poskytnutých štatistickými

⁸¹ Švédsky parlament: Návrh zákona 2024/25:3413 (Nooshi Dadgostar a iní). Dostupný (v švédčine) na: <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/motion/med-anledning-av-prop-202425100-2025-ars-hc023413/>

⁸² Pre viac info: Švédsky daňový úrad: Sadzby DPH a oslobodenie od DPH. Dostupné (v angličtine) na: <https://www.skatteverket.se/servicelankar/otherlanguages/inenglishengelska/businessesandemployers/startingan-drunningaswedishbusiness/declaringtaxesbusinesses/vat/vatratesandvatexemption>

⁸³ Ministerstvo podnikania a Made in Italy: Pán Ceny – orgán pre dohľad nad cenami. Dostupné (v taliančine): <https://www.mimit.gov.it/it/mercato-e-consumatori/prezzi/garante-per-la-sorveglianza-dei-prezzi>

⁸⁴ Zákon č. 244 z 24. decembra 2007. Dostupný (v taliančine) na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2007-12-24:244!vig>

⁸⁵ Zákonné nariadenie č. 5 zo 14. januára 2023. Dostupné (v taliančine) na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2023-01-14:5!vig=2025-07-28>

⁸⁶ Ministerstvo podnikania a Made in Italy: Komisia rýchleho varovania pre dohľad nad cenami. Dostupné (v taliančine): <https://www.mimit.gov.it/it/mercato-e-consumatori/prezzi/commissione-allerta-rapida>

orgánmi a diskusií so zástupcami všetkých častí dodávateľského reťazca (výroba, spracovanie, distribúcia, spotrebiteľia atď.), analyzuje dynamiku nákladov a cien s cieľom identifikovať špekulatívne správanie alebo narušenie trhu. Ak sa vo výsledku skonštatuje neopodstatnené zvýšenie cien alebo špekulácie v dodávateľskom reťazci, cenový dozorca oznámi tieto zistenia ministromi podnikania, ktorý informuje vládu, aby mohla prijať vhodné nápravné opatrenia alebo iné kroky.

Komisia teda priamo neurčuje ceny ani sankcie, ale funguje ako „senzor“ a technická poradná rada: jej varovania môžu viesť k vládnym zásahom (legislatívnym alebo administratívnym) s cieľom kontrolovať ceny alebo obmedziť zneužívanie. Napríklad na základe správy cenového dozoru môže finančná polícia alebo protimonopolný úrad začať kontroly s cieľom vyšetriť možné kartely alebo podporiť dohody v dodávateľskom reťazci so zámerom stabilizovania cien.

Iné

Taliansko zaviedlo takisto osobitnú legislatívu na boj proti praktikám, ktoré účinne maskujú zvýšenie cien. Ide konkrétne o fenomén „shrinkflation“, t. j. zníženie množstva výrobku v balení bez zodpovedajúceho zníženia ceny tovaru, a to často bez jasného informovania spotrebiteľa.

V súlade s čl. 15-bis *legislatívneho nariadenia č. 206 zo 6. septembra 2005 (Zákonníka spotrebiteľa)*⁸⁷, ktorý bol novelizovaný *zákonom č. 193 zo 16. decembra 2024*⁸⁸, majú od 1. apríla 2025 výrobcovia, ktorí uvádzajú na trh spotrebné výrobky s nižším nominálnym množstvom ako v predchádzajúcom balení, pričom si spotrebný výrobok zachoval pôvodný obal a jeho jednotková cena sa zvyšuje, povinnosť:

- Informovať spotrebiteľa o znížení množstva a zvýšení ceny v percentách.
- Uviesť konkrétne vyhlásenie na hlavnej viditeľnej ploche obalu alebo na nálepke, kde je zníženie množstva jasne uvedené.
- Táto informačná povinnosť sa musí dodržiavať počas prvých šiestich mesiacov po uvedení upraveného výrobku na trh.

Opatrenie sa vzťahuje na všetky balené spotrebné výrobky, predovšetkým balené potraviny (cestoviny, sušienky, nápoje, „snacky“, mliečne výrobky, balené údeniny, konzervované výrobky atď.). Pri jeho nedodržaní hrozia výrobcom správne pokuty od 516,46 EUR do 3 098,74 EUR.

Ďalšie potenciálne opatrenia, ktoré sú zatiaľ v štádiu posudzovania, obsahuje predložený poslanecký návrh zákona (AC 851-A)⁸⁹. Jeho cieľom je priznať právnu relevanciu „výrobným nákladom“ pri určovaní cien poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov v rámci dodávateľských zmlúv. Návrh zákona definuje „výrobné náklady“ ako náklady, ktoré vznikli dodávateľovi, vypočítané na základe nákladov na suroviny, služieb súvisiacich s výrobným procesom a komercializáciou. Tento návrh zákona zároveň splnomocňuje vládu na reguláciu

⁸⁷ Legislatívne nariadenie č. 206 zo 6. septembra 2005 (Zákonník spotrebiteľa). Dostupné (v taliančine) na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2005-09-06;206>

⁸⁸ Zákon č. 193 zo 16. decembra 2024 (čl. 23). Dostupný (v taliančine) na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2024-12-16;193>

⁸⁹ Návrh zákona č. tlače 851-A, XIX. volebné obdobie. Dostupný (v taliančine) na: https://www.camera.it/leg19/995?sezione=documenti&tipoDoc=lavori_testo_pdl&idLegislatura=19&codice=leg.19_pdl.camera.851_A.19PDL0079600&back_to=

od dodávateľských reťazcov v oblasti výroby, dovozu a distribúcie poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, a to z hľadiska kvality. Zavedie zároveň povinnosť realizovať inštitucionálne osvetové kampane zamerané na informovanie a vzdelávanie spotrebiteľov.

2. Regulácia cien potravín a právo EÚ

Základným právnym aktom EÚ, ktorý sa týka spoločnej organizácie trhov s poľnohospodárskymi výrobkami (s výnimkou produktov rybolovu a akvakultúry), je *nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013 (ďalej „nariadenie o SOT“)*⁹⁰.

V odôvodnení 185 nariadenia o SOT sa píše, že v prípade hrozby narušenia trhu by sa mala, pokiaľ ide o prijímanie opatrení, delegovať právomoc na Komisiu:

Odôvodnenie 185

S cieľom účinne a efektívne reagovať na hrozby narušenia trhu spôsobené výrazným nárastom alebo poklesom cien na vnútorných alebo vonkajších trhoch alebo inými udalosťami a okolnosťami, ktoré narušujú alebo ohrozujú trh, ak je pravdepodobné, že táto situácia alebo jej účinky na trh budú pokračovať alebo sa zhoršovať, by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať určité akty, pokiaľ ide o opatrenia potrebné na riešenie danej situácie na trhu, pričom sa dodržia všetky povinnosti vyplývajúce z medzinárodných dohôd a za predpokladu, že iné opatrenia, ktoré sú podľa tohto nariadenia v dispozícii, nie sú postačujúce, vrátane opatrení, ktorými sa rozšíri alebo zmení rozsah pôsobnosti, trvanie alebo iné aspekty iných opatrení ustanovených podľa tohto nariadenia, alebo ktorými sa stanovia vývozné náhrady alebo sa úplne alebo čiastočne pozastavia dovozné clá, a to aj podľa potreby v prípade určitých množstiev alebo období.

V texte nariadenia o SOT je tento zámer premietnutý v článku 219 (Opatrenia proti narušeniu trhu):

1. *S cieľom účinne a efektívne reagovať na hrozby narušenia trhu spôsobené výrazným nárastom alebo poklesom cien na vnútorných alebo vonkajších trhoch alebo inými udalosťami a okolnosťami, ktoré výrazne narušujú alebo ohrozujú trh, ak je pravdepodobné, že táto situácia alebo jej následky na trh budú pokračovať alebo sa zhoršovať, je Komisia splnomocnená v súlade s článkom 227 prijímať delegované akty týkajúce sa opatrení potrebných na riešenie danej situácie na trhu, pričom sa dodržia všetky povinnosti vyplývajúce z medzinárodných dohôd uzavretých v súlade so ZFEÚ a za predpokladu, že iné opatrenia, ktoré sú podľa tohto nariadenia v dispozícii, nie sú postačujúce.*

Ak je to v prípade hrozby narušenia trhu podľa prvého pododseku tohto odseku potrebné z vážnych a naliehavých dôvodov, na delegované akty prijaté podľa prvého pododseku tohto odseku sa uplatňuje postup ustanovený v článku 228.

Takéto vážne a naliehavé dôvody môžu zahŕňať potrebu prijať bezodkladné opatrenia na riešenie narušenia trhu alebo zabránenie takémuto narušeniu, ak sa hrozba narušenia trhu objaví tak rýchlo či nečakane, že v záujme účinného a efektívneho riešenia situácie je potrebné konať okamžite, alebo ak by takáto činnosť mohla zabrániť tomu, aby sa takéto hrozby narušenia trhu naplnili, aby pretrvávali alebo aby sa zmenili na vážnejšie či dlhotrvajúce narušenie, alebo ak by odloženie okamžitej činnosti mohlo spôsobiť narušenie alebo ho zhoršiť alebo by zvýšilo rozsah opatrení, ktoré by neskôr boli potrebné na riešenie hrozby alebo narušenia, alebo by malo negatívny vplyv na výrobné alebo trhové podmienky.

⁹⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007. Súčasná verzia dostupná na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1308#rct_175. Pôvodná verzia (s odôvodnením) dostupná na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1308#enc_1

Takými opatreniami sa v nevyhnutnom rozsahu a na čas potrebný na vyriešenie narušenia trhu alebo takejto hrozby môže rozšíriť alebo zmeniť rozsah pôsobnosti, trvanie alebo iné aspekty ostatných opatrení ustanovených podľa tohto nariadenia, alebo sa môžu ustanoviť vývozné náhrady alebo úplne alebo čiastočne pozastaviť dovozné clá, a to podľa potreby aj na určité množstvá alebo obdobia.

V súlade s rozsudkom Súdneho dvora EÚ C-557/23 sa má nariadenie o SOT vykladať v takom zmysle, že „bráni vnútroštátnemu opatreniu, ktoré z dôvodu mimoriadnej situácie jednak ukladá obchodníkovi povinnosť ponúkať na predaj poľnohospodárske výrobky patriace do pôsobnosti tohto nariadenia za regulovanú cenu a v priemernom dennom množstve zaregistrovanom na skladoch obchodníka počas referenčného roka a jednak stanovuje povinné uloženie pokuty v prípade porušenia povinností stanovených týmto vnútroštátnym opatrením.“⁹¹

Tento rozsudok Súdneho dvora EÚ vznikol v rámci prejudiciálneho konania, keď sa na Súdny dvor EÚ obrátil Segedínsky Župný súd s pochybnosťami, či maďarské vládne nariadenie č. 6/2022, „ktoré pod hrozbou pokuty ukladá povinnosť ponúkať na predaj určité množstvo poľnohospodárskych výrobkov patriacich do pôsobnosti nariadenia o SOT za regulovanú maloobchodnú cenu, je v súlade s právom Únie, keďže takáto právna úprava porušuje zásadu voľného určovania predajných cien poľnohospodárskych výrobkov na základe voľnej hospodárskej súťaže a nerešpektuje zásadu proporcionality“

V odôvodnení rozsudku Súdny dvor EÚ argumentuje, že za podmienok narušenia trhu:

„sa členský štát môže odvolávať na cieľ boja proti inflácii alebo ochrany znevýhodnených spotrebiteľov s cieľom odôvodniť také opatrenia, aké sú uvedené v spornom nariadení vlády, ktoré narušajú systém voľného určovania cien za podmienok účinnej hospodárskej súťaže, na ktorom je založené nariadenie o SOT.“

Zároveň však:

„Opatrenia stanovujúce maximálnu cenu, ako aj povinnosť ponúkať na predaj určité množstvo výrobkov, ako sú opatrenia stanovené v spornom nariadení vlády, však musia spĺňať podmienky vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora, pokiaľ ide o proporcionality, čiže musia byť vhodné na zabezpečenie uskutočnenia sledovaného cieľa a nemôžu zachádzať nad rámec toho, čo je potrebné na jeho dosiahnutie.“

Ide tu teda o zachovanie zásady proporcionality pri prijímaní opatrenia zo strany štátu vo vzťahu k cieľom Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ a k riadnemu fungovaniu spoločného trhu.

Rizikom takéhoto opatrenia je hlavne možný zásah do voľného prístupu obchodníkov na trh za podmienok účinnej hospodárskej súťaže⁹², do voľného prístupu zaručeného nariadením o SOT, ako aj výsledné narušenie celého dodávateľského reťazca spôsobené regulovanými cenami.

V tejto súvislosti je dôležité takisto spomenúť článok 49 Zmluvy o fungovaní Európskej únie⁹³ o slobode usadiť sa, v zmysle ktorého sú orgány verejnej moci povinné zabezpečiť rovnaké

⁹¹ Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-557/23. Dostupný na:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=290015&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=SK&cid=9027055>

⁹² Viac na: Your Europe: Pravidlá hospodárskej súťaže EÚ. Dostupné na:

https://europa.eu/youreurope/business/selling-in-eu/competition-between-businesses/competition-rules-eu/index_sk.htm

⁹³ Článok 49 Zmluvy o fungovaní EÚ. Dostupný na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A12016E049>

zaobchádzanie s hospodárskymi subjektmi a nediskrimináciu hospodárskych subjektov a nemôžu obmedzovať hospodárske činnosti, pokiaľ takéto obmedzenia nie sú odôvodnené na dosiahnutie určitých dôvodov verejného záujmu.

Na tento článok sa odvolala Komisia pri začatí postupu voči Maďarsku v prípade nesplnenia povinnosti, keď mu v júni tohto roka adresovala dve formálne výzvy [INFR(2025)2052 a INFR(2025)2102] z dôvodu obmedzovania cenových marží v prípade nemaďarských spoločností⁹⁴, a to v nadväznosti na prijaté *vládne nariadenie č. 42/2025 (z 11. marca) o opatreniach potrebných na zníženie cien potravín* (viď viac v kapitole 1.16).

V neposlednom rade podľa ustálenej judikatúry EÚ (konkrétne viď rozsudok Súdneho dvora C-333/14⁹⁵) musí mať štát pri prijímaní prípadného regulačného opatrenia na zreteli aj jeho konzistentnosť a systematickosť. *„Obmedzujúce opatrenie možno považovať za vhodné na zabezpečenie uskutočnenia sledovaného cieľa len vtedy, ak skutočne zodpovedá úsiliu dosiahnuť ho konzistentne a systematicky.“*

Z uvedeného možno konštatovať, že priama regulácia cien zo strany štátu je vnímaná z hľadiska právneho rámca EÚ ako podstatný zásah do fungovania vnútroštátneho trhu s možným ohrozením zásad vnútorného trhu Európskej únie a pri posudzovaní odôvodniteľnosti takéhoto opatrenia musia byť zvolené prostriedky v prísnej rovnováhe s cieľom a dôvodmi daného opatrenia. Tým nie je zamýšľané „zľahčovanie“ prípadnej mimoriadnej situácie na trhu, ale dôraz na zvolenie adekvátnych a primeraných postupov na jej riešenie, pričom netreba opomenúť, že v prípade dlhodobej hrozby narušenia trhu je preferovaná možnosť delegovať prijímanie takýchto opatrení na Komisiu (čl. 219 nariadenie o SOT).

⁹⁴ Európska komisia: Júnový súbor prípadov porušenia povinnosti: kľúčové rozhodnutia. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/inf_25_1241

⁹⁵ Rozsudok Súdneho dvora z 23. decembra 2015, Scotch Whisky Association a i., C-333/14, EU:C:2015:845, bod 37. Dostupný na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:62014CJ0333>

Zhrnutie

V závere je potrebné uviesť, že cieľom materiálu nebolo priniesť hlbšiu právnu analýzu možného rozporu priamej regulácie cien potravín na úrovni členských štátov EÚ s právom Európskej únie. Táto téma bola načrtnutá len okrajovo v druhej kapitole, keďže „gro“ samotnej štúdie predstavuje prehľad a kvalitatívna obsahová analýza existujúcich právnych predpisov.

V rámci štátov, ktoré boli predmetom tejto štúdie, uplatňuje priamu reguláciu cien potravín, formou stanovenia maximálnych cien, obchodných marží alebo prirážok aktuálne 5 štátov: Cyprus, Grécko, Chorvátsko, Maďarsko a Rumunsko, pričom v Bulharsku je v tejto oblasti pripravený vládny návrh zákona a ďalší poslanecký návrh bol už predložený do parlamentu.

Vo všetkých uvedených prípadoch sa regulácia vzťahuje na určité vybrané produkty alebo kategórie produktov.

V prípade Cypru a Grécka je regulácia limitovaná na špecifické predajné miesta, čo súvisí aj so samotným zdôvodnením tohto opatrenia, nakoľko ide „o miesta, kde objektívne nemôže fungovať hospodárska súťaž“.

Chorvátsko, Maďarsko a Rumunsko pristúpili k regulácii cien potravín hlavne z dôvodu ich nadmerného nárastu a prijatie tohto opatrenia malo za cieľ zastaviť tento vývoj a zároveň prispieť k potravinovej bezpečnosti. Vo všetkých troch štátoch sa tak udialo prostredníctvom vládneho nariadenia alebo rozhodnutia, ktoré sa odvoláva na širší právny rámec. V prípade Maďarska a Rumunska ide o dočasné opatrenie, ktorého platnosť však bola opakovane predĺžená.

Hoci si členské štáty zachovávajú určitú právomoc, najmä v oblastiach týkajúcich sa verejného záujmu, akékoľvek takéto opatrenie musí dodržiavať zásady nediskriminácie a proporcionality a vyžaduje si dôkladné odôvodnenie. Európska komisia aktívne monitoruje a iniciuje rôzne konania o porušení povinností proti členským štátom aj v tejto oblasti. V tejto súvislosti je potrebné spomenúť, že Európska komisia v súvislosti s aktuálne platným opatrením na reguláciu cien potravín v Maďarsku, rozhodla o začatí postupu voči tomuto štátu v prípade nesplnenia povinnosti a aktuálne prebieha daný proces.

Hlavná európska organizácia zastupujúca maloobchodný a veľkoobchodný sektor EuroCommerce⁹⁶ vo všeobecnosti varuje pred vládnymi zásahmi s cieľom priamo regulovať ceny potravín a vníma ich ako kontraproduktívne.

Väčšina štátov, v dôsledku nepriaznivého cenového vývoja potravinových komodít v posledných rokoch, pristúpila k prijatiu nepriamych opatrení v tejto oblasti, pričom ich forma a kombinácia sa medzi jednotlivými štátmi líšila. Išlo od „soft“ riešení ako nadviazanie spolupráce s jednotlivými aktérmi v potravinárskom dodávateľskom reťazci a vypracovanie analytických materiálov na zmapovanie faktorov a možných dôsledkov eventuálnych „riešení“, cez zriadenie nových orgánov a posilnenie kompetencií už existujúcich dozorujúcich orgánov, posilnenie monitoringu cien (niekedy aj formou stanovenia oznamovacej povinnosti), snahu o zrovnoprávnenie podmienok

⁹⁶ EuroCommerce: Mechanizmy kontroly cien na úrovni maloobchodu s potravinami.

Dostupné (v angličtine) na: <https://www.eurocommerce.eu/app/uploads/2023/01/2022.11.17-Price-control-mechanisms-at-food-retail-level.pdf>

všetkých aktérov potravinového dodávateľského reťazca za účelom zlepšenia hospodárskej súťaže či podporu poľnohospodárskeho sektora až po zníženie sadzby DPH na potraviny.

V rámci „nenátlakovej“ formy opatrenia možno spomenúť príklad Lotyšska, kde vláda s predstaviteľmi maloobchodníkov, výrobcov, ale aj zástupcov práv spotrebiteľov v máji tohto roku uzavrela *memorandum o obchode s potravinami* s cieľom podporiť dostupnosť základných potravinových produktov, zvýšiť podiel miestnych produktov a posilniť spoluprácu medzi maloobchodníkmi a výrobcami. Prostredníctvom tejto iniciatívy sa maloobchodníci v Lotyšsku zaviazali ponúkať aspoň jeden „lacný“ produkt v každej z 10 zadaných kategórií.

Podobný program „Košík domácnosti“ bol v Grécku spustený v roku 2022 tiež najprv formou vládnej iniciatívy a následne bolo toto opatrenie upravené aj formou právneho predpisu.

V neposlednom rade z uvedenej analýzy vyplýva, že viacero štátov (vrátane Slovenska) má vytvorený všeobecný zastrešujúci právny rámec na reguláciu cien tovarov a služieb pre prípad mimoriadnej situácie na trhu, aj keď zatiaľ tento postup nebol uplatnený v praxi v prípade potravín, buď z dôvodu nenaplnenia daných podmienok alebo preferencie iných opatrení. Prípadné využitie takéhoto mechanizmu by muselo byť striktne odôvodnené a zvolená forma prostriedkov by musela byť primeraná aj v kontexte širšieho právneho rámca EÚ.

Príloha č. 1 - Chorvátsko

Výrobky uvedené v bode II rozhodnutia o opatreniach priamej kontroly cien pre určité výrobky a určité kategórie výrobkov v maloobchode č. 17/2025⁹⁷ a ich maximálna maloobchodná cena:

1.	Jedlý slnečnicový olej, na liter – do 1,72 EUR
2.	UHT mlieko, s 2,8 % mliečneho tuku, na liter – do 1,03 EUR
3.	Biely kryštálový cukor, na kg – do 1,33 EUR
4.	Múka typ T-550 hladká, na kg – do 0,80 EUR
5.	Múka typ T-400 hrubá na kg – do 0,83 EUR
6.	Bravčové mäso mleté balené (v kontrolovanej atmosfére), na kg – do 4,11 EUR
7.	Kurča, celé, na kg – do 3,32 EUR
8.	Jogurt, pohár a fľaša, 180 g – 200 g – do 0,49 EUR
9.	Polotvrdý syr Gouda, krájací blok, na kg – do 6,49 EUR
10.	Ryža, biela, dlhé zrno, 1 kg – do 2,29 EUR
11.	Špagety, 500 g – do 1,09 EUR
12.	Čerstvé vajcia, trieda M, z klietkového chovu, 10 ks – do 2,45 EUR
13.	Bravčová krkovička bez kosti, za kg – do 5,49 EUR
14.	Párky, kuracie/morčacie, za kg - do 2,69 EUR
15.	Slanina typu hamburger, za kg – do 6,99 EUR
16.	Mrkva vo voľnom predaji, za kg – do 0,89 EUR
17.	Farebná fazuľa vo voľnom predaji, za kg - do 1,99 EUR
18.	Paradajkový pretlak, viacvrstvé balenie, 500 ml - do 1,09 EUR
19.	Citróny vo voľnom predaji, za kg – do 1,49 EUR
20.	Jablká, balenie 2 kg - do 2,19 EUR
21.	Mliečna čokoláda, tabuľka, bez prísad, v balení 80 g - 100 g - do 1,29 EUR
22.	Sirup s cukrom, 1 l – do 2,99 EUR
23.	Zubná pasta, 125 ml – do 2,99 EUR
24.	Sprchový gél, pánsky a dámsky, 250 ml – do 2,99 EUR
25.	Šampón, 1 l – do 3,49 EUR
26.	Toaletný papier, trojvrstvý, 10 roliek – 16 roliek – do 2,99 EUR
27.	Hygienické vložky, štandardné, za ks – do 0,25 EUR
28.	Detské plienky, štandardné, za ks – do 0,30 EUR
29.	Zemiaky, 5 kg – do 3,99 EUR
30.	Hovädzia krkovička s kosťou, za kg – do 6,99 EUR

⁹⁷ Rozhodnutie o priamych opatreniach na kontrolu cien určitých výrobkov a určitých kategórií výrobkov v maloobchode č. 17/2025. Dostupné (v chorvátčine) na: <https://narodne-novine.nn.hr/eli/sluzbeni/2025/17/166>

Kategórie výrobkov uvedené v bode III rozhodnutia o opatreniach priamej kontroly cien pre určité výrobky a určité kategórie výrobkov v maloobchode č. 17/2025 a ich maximálna maloobchodná cena:

1.	Chlieb, pšeničný, nebalený, za kg – do 1,50 EUR
2.	Polenta, instantná, 400 g – 500 g – do 0,95 EUR
3.	Ovsené vločky, malé, 500 g – do 0,99 EUR
4.	Kukurličné vločky, 500 g – do 2,19 EUR
5.	Pečivo Kaiser, za ks – do 0,13 EUR
6.	Pšeničná krupica (semolina), 1 kg – do 1,10 EUR
7.	Jačmenná kaša, 1 kg – do 1,30 EUR
8.	Suché sušienky, bez plnky (piškóty), 400 g – do 1,75 EUR
9.	Sucháre, 200 g – 400 g – do 2,29 EUR
10.	Cestoviny, "penne"/"fusilli", 400 g – 500 g – do 1,19 EUR
11.	Slanina pancetta, za kg – do 11,90 EUR
12.	Šunka v obale, za kg – do 8,79 EUR
13.	Paštéta, čajová, 95 g – 100 g – do 0,95 EUR
14.	Tirolská klobása, za kg – do 6,05 EUR
15.	Kranjska klobása, za kg – do 6,40 EUR
16.	Mrazený filet z tresky, 400 g – 500 g – do 4,80 EUR
17.	Mrazená treska, bez hlavy, 400 g – do 3,90 EUR
18.	Rybie konzervy v rastlinnom oleji, 90 g – 125 g – do 1,32 EUR
19.	Kyslá smotana, pohárik 12 % tuku 180 g – 200 g – do 0,94 EUR
20.	Tvaroh (čerstvý kravský syr), polotučný, 500 g – do 2,49 EUR
21.	Maslo, 250 g – do 2,99 EUR
22.	Bravčová masť, za kg – do 2,20 EUR
23.	Pomaranče, vo voľnom predaji, za kg – do 1,49 EUR
24.	Sušené slivky, odkôstkované, 500 g – do 3,19 EUR
25.	Cibuľa červená (žltá), vo voľnom predaji, za kg – do 0,84 EUR
26.	Kel, vo voľnom predaji, za kg – do 1,67 EUR
27.	Pór, vo voľnom predaji, za kg – do 1,99 EUR
28.	Kapusta, vo voľnom predaji, za kg – do 0,79 EUR
29.	Mrazený hrášok, 400 g – 500 g – do 1,50 EUR
30.	Mrazená zelená fazuľka, 400 g – do 1,60 EUR
31.	Cvikla, krájaná, zaváraná, 650 g – 700 g – do 1,55 EUR
32.	Vlašské orechy (jadrá), 500 g – do 6,50 EUR
33.	Pomarančový nektár, nesýtený, viacvrstvé balenie, 1 l – do 1,29 EUR
34.	Káva mletá, 400 g – 500 g – do 6,79 EUR
35.	Džem, ovocný, 660 g – 690 g – do 2,90 EUR
36.	Čaj Uvin, filtračné vrecká a sypaný, 30 g – 50 g – do 2,10 EUR
37.	Ocot jablčný, 1 l – do 1,19 EUR
38.	Prací prostriedok na pranie v práčke, prášok, 3 kg – 4 kg – do 14,99 EUR
39.	Tekutý prostriedok na ručné umývanie riadu, 400 ml – 500 ml – do 1,15 EUR
40.	Mydlo, tuhé, 80 g – 100 g – do 0,80 EUR

Príloha č. 2 - Maďarsko

Zoznam základných kategórií potravín, na ktoré sa v Maďarsku uplatňoval cenový strop od 1. februára 2022 (resp. od 10. novembra 2022 pri doplnených kategóriách) do 1. augusta 2023 na základe Prílohy č. 1 a č. 2 vládneho nariadenia č. 6/2022 (zo 14. januára) ustanovujúceho výnimky zo zákona LXXXVII z roku 1990 o cenotvorbe na obdobie výnimočného stavu⁹⁸:

1.	Kryštálový cukor (biely cukor)
2.	Pšeničná múka BL 55
3.	Rafinovaný slnečnicový olej
4.	Domáce bravčové stehná (vrátane vykostených, bez kože, vyfiletovaných, narezaných, nakrájaných na plátky alebo mletých, tiež balené, čerstvé, chladené, mrazené)
5.	Kuracie prsia, kuracie chrbty, vcelku alebo s kosťou, s kožou alebo bez kože, filetované, rezané, krájané na plátky alebo mleté, tiež balené, čerstvé, chladené alebo mrazené
6.	Kravske mlieko ošetrené ultravysokou teplotou s obsahom tuku 2,8 % hmotnosti

(Pozn.: Hrubá maloobchodná cena hore uvedených produktov nesmela byť vyššia ako ich cena k 15. októbru 2021.)

1.	Konzumné zemiaky okrem nových zemiakov
2.	Čerstvé vajcia v škrupine od hydiny druhu Gallus domesticus (okrem oplodnených násadových vajec)

(Pozn.: Hrubá maloobchodná cena hore uvedených produktov nesmela byť vyššia ako ich cena k 30. septembru 2022.)

⁹⁸ Vládne nariadenie č. 6/2022 (14. január) ustanovujúce výnimky zo zákona LXXXVII z roku 1990 o cenotvorbe na obdobie výnimočného stavu. Pôvodné znenie dostupné (v angličtine) na: <https://njt.hu/jogszabaly/en/2022-6-20-22>. Posledná verzia dostupná (v maďarčine) na: <https://njt.hu/jogszabaly/2022-6-20-22>.

Zoznam základných kategórií potravín, na ktoré sa v Maďarsku uplatňuje (zatiaľ do 31. augusta 2025) maximálna marža na základe Prílohy č. 1 vládneho nariadenia č. 42/2025 (z 11. marca) o opatreniach potrebných na zníženie cien potravín⁹⁹:

1.	Kuracie prsia
2.	Kuracie stehno
3.	Kurací chrbát
4.	Kuracie krídlo
5.	Celé kurča
6.	Morčacie prsia
7.	Bravčové stehno
8.	Bravčová kotleta
9.	Bravčové rebierka
10.	Bravčová krkovička
11.	Bravčový tuk
12.	Parížska saláma/šunka ("Párizsi")
13.	Kravské mlieko UHT s obsahom tuku 1,5 %
14.	Kravské mlieko UHT s obsahom tuku 2,8 %
15.	Kravské mlieko s predĺženou trvanlivosťou (ESL) s obsahom tuku 1,5 %
16.	Kravské mlieko s predĺženou trvanlivosťou (ESL) s obsahom tuku 2,8 %
17.	Maslo
18.	Kyslá smotana
19.	Prírodný jogurt
20.	Ovocný jogurt
21.	Trapistický syr
22.	Tvaroh
23.	Margarín
24.	Slniečnicový a repkový olej
25.	Pšeničná hladká múka BL 55
26.	Strúhanka BFF 55
27.	Kryštálový cukor (biely cukor)
28.	Cesnak
29.	Konzumné zemiaky iné ako nové zemiaky
30.	Čerstvé vajcia v škrupine od hydiny druhu Gallus domesticus (okrem oplodnených násadových vajec)

⁹⁹ Vládne nariadenie č. 42/2025 (z 11. marca) o opatreniach potrebných na zníženie cien potravín. Dostupné (v maďarčine) na: <https://njt.hu/jogszabaly/2025-42-20-22>

Príloha č. 3 - Rumunsko

Zoznam poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov na základe Prílohy núdzového nariadenia vlády č. 67/2023¹⁰⁰, na ktoré sa uplatňujú obmedzenia prirážok v zmysle tohto nariadenia (viď viac kap. 1.24)

1.	Biely chlieb s hmotnosťou 300–500 gramov, bez špeciálnych prísad
2.	Kravske mlieko na konzumáciu 1 l, tuk 1,5 %, okrem UHT
3.	Telemea syr z kravského mlieka voľne
4.	Biely jogurt z kravského mlieka, 3,5 % tuku, s hmotnosťou maximálne 200 gramov
5.	Biela pšeničná múka „000“ do 1 kg
6.	Kukurica múka do 1 kg
7.	Kuracie vajcia veľkosti M
8.	Slniečnicový olej do 2 l
9.	Čerstvé kuracie mäso* * Pod kuracím mäsom sa v zmysle tohto núdzového nariadenia rozumie: celé kurča, kuracie stehná, celé kuracie stehná s kosťou a kuracie krídla, štandardná verzia.
10.	Čerstvé bravčové mäso** ** Pod bravčovým mäsom sa v zmysle tohto núdzového nariadenia rozumie: bravčové mäso na spracovanie, bravčové stehná s kosťou a bez kosti, bravčové plece.
11.	Čerstvá zelenina voľne*** *** Pod čerstvou zeleninou (voľne) sa v zmysle tohto núdzového nariadenia rozumie: paradajky, cibuľa, uhorky, suchá fazuľa, mrkva, sladká paprika Bianca a paprika kápia, cesnak.
12.	Čerstvé ovocie voľne**** **** Pod čerstvým ovocím (voľne) sa v zmysle tohto núdzového nariadenia rozumie: červené jablká a jablká golden, slivky, hrušky, stolové hrozno.
13.	Čerstvé biele zemiaky voľne
14.	Biely kryštálový cukor do 1 kg
15.	Smotana – 12 % tuku
16.	Maslo do 250 gramov
17.	Hustý ovocný lekvár ("magiun") do 350 gramov

¹⁰⁰ Núdzové nariadenie vlády č. 67/2023. Dostupné (v rumunčine) na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/271810>

Zdroje

1. Požiadavka ECPRD č. 6104 Regulácia cien potravín (uzavretá databáza), júl 2025. Dostupné po prihlásení: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/1018170>
2. Súdny dvor EÚ: Tlačová správa č. 141/24 z 12. septembra 2024. Dostupné (v angličtine) na: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2024-09/cp240141en.pdf>
3. Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-557/23. Dostupné na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=290015&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=SK&cid=9027055>
4. Zmluva o fungovaní Európskej únie. Dostupná na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A02016ME%2FTXT-20250315>
5. Európska komisia: Júnový súbor prípadov porušenia povinnosti: kľúčové rozhodnutia. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/inf_25_1241
6. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007. Súčasná verzia dostupná na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1308#rct_175. Pôvodná verzia (s odôvodnením) dostupná na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1308#enc_1
7. Your Europe: Pravidlá hospodárskej súťaže EÚ. Dostupné na: https://europa.eu/youreurope/business/selling-in-eu/competition-between-businesses/competition-rules-eu/index_sk.htm
8. Rozsudok Súdneho dvora z 23. decembra 2015, Scotch Whisky Association a i., C-333/14, EU:C:2015:845. Dostupný na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:62014CJ0333>
9. EuroCommerce: Mechanizmy kontroly cien na úrovni maloobchodu s potravinami. Dostupné (v angličtine) na: <https://www.eurocommerce.eu/app/uploads/2023/01/2022.11.17-Price-control-mechanisms-at-food-retail-level.pdf>

Slovensko

10. Zákon o cenách č. 18/1996 Z. z. Dostupný na: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/1996/18/>
11. Zákon č. 368/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov. Dostupný na: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2024/368/20250101.html>
12. Vyhláška MF SR č. 15/2025 Z. z. o oznamovaní cenových informácií o vybraných tovaroch. Dostupná na: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2025/15/>
13. Finančná správa SR: Sadzby dane. Dostupné na: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/sadzby-dane>

Belgicko

14. Zákon o hospodárskej regulácii a cenách z 22. januára 1945. Dostupný (vo francúzštine) na: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/loi/1945/01/22/1945012201/justel>
15. Hospodársky zákonník Belgicka. Dostupný (vo francúzštine) na: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/loi/2013/02/28/2013A11134/justel>
16. Federálny verejný úrad pre hospodárstvo (SPF Economie): Cenové observatórium. Dostupné (vo francúzštine) na: <https://economie.fgov.be/fr/propos-du-spf/organisation/observatoires/observatoire-des-prix>
17. Poslanecký návrh z 29. marca 2022 (Christophe Lacroix a ďalší) DOC 55-2615/001. Dostupný (vo francúzštine) na: <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2615/55K2615001.pdf>
18. Poslanecký návrh z 21. septembra 2022 (Roberto D'Amico a ďalší) DOC 55-2895/001. Dostupný (vo francúzštine) na: <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/2895/55K2895001.pdf>

Bulharsko

19. Návrh zákona o maximálnych prirážkach na základné potraviny (51-554-01-31). Dostupný (v bulharčine) na: <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/166035>
20. Ministerstvo hospodárstva a priemyslu: Návrh zákona o prirážkach na potraviny. Dostupný (v bulharčine) na: <https://www.mi.government.bg/public-discussion/proekt-na-zakon-za-nadczenkite-na-hranitelni-produkti/>

Cyprus

21. Zákon o stanovení maximálnych maloobchodných cien výrobkov na osobitných predajných miestach z roku 2025 (zákon 19(I)/2025). Dostupný (v gréčtine) na: https://www.cylaw.org/nomoi/arith/2025_1_019.pdf
22. Vyhláška o stanovení maximálnych maloobchodných cien výrobkov na konkrétnych predajných miestach z roku 2025 (KDP 57/2025). Dostupná (v gréčtine) na: https://www.cylaw.org/KDP/data/2025_1_57.pdf
23. Zákon o stanovení maximálnych veľkoobchodných a maloobchodných cien v osobitných prípadoch z roku 2012 (zákon 104(I)/2012). Dostupný (v gréčtine) na: https://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2012_1_104/full.html
24. Nariadenie Rady ministrov o dani z pridanej hodnoty (č. 3) z r. 2024 (KDP 349/2024). Dostupné (v gréčtine) na: [https://www.mof.gov.cy/mof/TAX/taxdep.nsf/All/887E0AFE218EF246C2258BC700452CD1/\\$file/CE%9A%CE%94%CE%A0%20349_2024.pdf](https://www.mof.gov.cy/mof/TAX/taxdep.nsf/All/887E0AFE218EF246C2258BC700452CD1/$file/CE%9A%CE%94%CE%A0%20349_2024.pdf)

Česká republika

25. Zákon o cenách č. 526/1990 Sb. Dostupný (v češtine) na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-526>
26. Idnes.cz: Slovensko spustilo štátny porovnávač cien potravín. Pre Česko zbytočné, mieni Zväz. Dostupné (v češtine): https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/ceny-slovensko-srovnava-ministerstvo-financi.A250702_111141_eko-zahranicni_vebe

Estónsko

27. Zákon o hospodárskej súťaži. Dostupný (v angličtine) na: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/508012025002/consolide>
28. Estónsky inštitút pre hospodársky výskum: Postavenie estónskych potravinárskych výrobkov na domácom trhu v roku 2023. Dostupné (v estónčine) na: <https://www.agri.ee/sites/default/files/documents/2024-02/uuring-2023-toidukaubad-positioon.pdf>
29. Webstránka Úradu na ochranu spotrebiteľa a technický dozor. Dostupná (v angličtine) na: <https://www.ttja.ee/en>

Grécko

30. Spoločné ministerské rozhodnutie č. 70776/2016. Dostupné (v gréčtine) na: <https://www.taxheaven.gr/circulars/24129/ario-70776-4-7-2016>
31. Ministerstvo rozvoja Grécka: Košík domácnosti. Dostupné (v gréčtine) na: <https://www.mindev.gov.gr/kalathi-noikokiriou/>
32. Zákon č. 5045/2023. Dostupný (v gréčtine) na: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-oikonomia/n-5045-2023.html>
33. Zákon č. 5055/2023. Dostupný (v gréčtine) na: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-epikheireseis/n-5055-2023.html>

Holandsko

34. Zákon o cenách. Dostupný (v holandčine) na: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0002353/2022-05-28/0>
35. Zákon o pevnej cene kníh. Dostupný (v holandčine) na: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0017452/2021-07-01>
36. Holandská vláda: Q&A: Má vláda právo zasahovať do cien produktov a služieb? Dostupné (v holandčine) na: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bescherming-van-consumenten/vraag-antwoord/mag-de-overheid-zich-bemoeien-met-de-prijsbepaling-van-producten-en-diensten>

37. Daňová správa Holandska: Sadzby DPH. Dostupné (v angličtine) na: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontenten/belastingdienst/business/vat/vat_in_the_netherlands/calculating_vat/vat_tariffs

Chorvátsko

38. Rozhodnutie o priamych opatreniach na kontrolu cien určitých potravinárskych výrobkov č. 104/2022. Dostupné (v chorvátčine) na: <https://narodne-novine.nn.hr/eli/sluzbeni/2022/104/1522>
39. Zákon o mimoriadnych opatreniach na kontrolu cien č. 40/25. Dostupný (v chorvátčine) na: <https://www.zakon.hr/z/842/zakon-o-iznimnim-mjerama-kontrole-cijena>
40. Zákon o vláde Chorvátskej republiky. Dostupný (v chorvátčine) na: <https://www.zakon.hr/z/170/zakon-o-vladi-republike-hrvatske>
41. Rozhodnutie o priamych opatreniach na kontrolu cien určitých výrobkov v maloobchode č. 107/2023. Dostupné (v chorvátčine) na: <https://narodne-novine.nn.hr/eli/sluzbeni/2023/107/1531>
42. Rozhodnutie o priamych opatreniach na kontrolu cien určitých výrobkov a určitých kategórií výrobkov v maloobchode č. 17/2025. Dostupné (v chorvátčine) na: <https://narodne-novine.nn.hr/eli/sluzbeni/2025/17/166>
43. Rozhodnutie o zverejňovaní cenníkov a uvádzaní dodatočnej ceny ako opatrenia priamej kontroly cien v maloobchode č. 75/2025. Dostupné (v chorvátčine) na: <https://narodne-novine.nn.hr/eli/sluzbeni/2025/75/979>
44. Croatiaweek.com: Nové povinnosti pre chorvátskych maloobchodníkov pri zverejňovaní cenníkov. Dostupné (v angličtine) na: <https://www.croatiaweek.com/new-price-listing-obligations-for-croatian-retailers-introduced/>

Írsko

45. Webová stránka Komisie pre hospodársku súťaž a ochranu spotrebiteľa (v angličtine): <https://www.ccpc.ie/>
46. Komisia pre hospodársku súťaž a ochranu spotrebiteľa: Prehľadová analýza írskeho maloobchodného sektora s potravinami, jún 2023. Dostupná (v angličtine): <https://www.ccpc.ie/business/wp-content/uploads/sites/3/2023/06/2023.06.16-CCPC-Competition-Analysis-Retail-Grocery-Sector.pdf>
47. Dolná komora írskeho parlamentu: Otázka č. 219 z 26.6.2025 na ministra podnikania, cestovného ruchu a zamestnanosti. Dostupné (v angličtine) na: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/question/2025-06-26/219/#pq-answers-219>
48. Zákon o poľnohospodárskom a potravinárskom reťazci z roku 2023. Dostupný (v angličtine) na: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2023/act/19/section/12/enacted/en/html>
49. Debata v Dolnej komore írskeho parlamentu z 9.7.2025 (Časť 1071, číslo 1): Transparentnosť ziskov supermarketov: Návrh poslancov. Dostupné (v angličtine) na: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/debate/dail/2025-07-09/9/>

Litva

50. Vláda Litvy: S cieľom posúdiť a zvládnuť rast cien potravín bude zriadená Rada pre potraviny. Dostupné (v litovčine) na: <https://lrv.lt/lt/naujienos/siekiant-ivertinti-ir-suvaldyti-maisto-kainu-augima-bus-steigiama-maisto-taryba/>
51. Vyhláška ministerstva poľnohospodárstva č. 3D-35 z 31. januára 2025. Dostupná (v litovčine) na: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/37fa0c42e00f11ef8cdf2c320e69444?jfwid=8m7ncrzwb>
52. Ministerstvo poľnohospodárstva Litvy: Rada pre potraviny začína svoju činnosť: bude analyzovať cenový reťazec a hľadať riešenia. Dostupné (v litovčine) na: <https://zum.lrv.lt/lt/naujienos/maisto-taryba-pradeda-darba-analizuos-kainu-grandine-ir-ieskos-sprendimu/>
53. Litovské národné rádio a televízia: Rada pre potraviny zblízka: bude mať viac ako 20 členov, na programe je analýza jednotlivých produktov. Dostupné (v litovčine) na: <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2472792/maisto-taryba-is-arciau-tures-per-20-nariu-darbotvarkeje-atskiru-produktu-analize>

Lotyšsko

54. Ministerstvo hospodárstva Lotyšskej republiky: Podpísané memorandum na zlepšenie dostupnosti potravinárskych výrobkov. Dostupné (v angličtine) na: <https://www.em.gov.lv/en/article/memorandum-signed-improve-food-product-availability>
55. Zákon o ochrane spotrebiteľov. Dostupný (v lotyšskom jazyku) na: <https://likumi.lv/ta/id/23309-pateretaju-tiesibu-aizsardzibas-likums>
56. Súčasný znenie zákona o zákaze nekalých obchodných praktík. Dostupné (v angličtine) na: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/322554-prohibition-of-unfair-trading-practices-law>
57. Ministerstvo hospodárstva Lotyšskej republiky: Vláda podporuje prvý návrh zákona ako súčasť plánu ministerstva hospodárstva na zníženie cien potravín. Dostupné (v angličtine) na: <https://www.em.gov.lv/en/article/government-supports-first-draft-law-part-ministry-economics-food-price-reduction-plan>

Maďarsko

58. Vládne nariadenie č. 6/2022 (14. január) ustanovujúce výnimky zo zákona LXXXVII z roku 1990 o cenotvorbe na obdobie výnimočného stavu.
Pôvodné znenie dostupné (v angličtine) na: <https://njt.hu/jogszabaly/en/2022-6-20-22>. Posledná verzia dostupná (v maďarčine) na: <https://njt.hu/jogszabaly/2022-6-20-22>.
59. Vládne nariadenie č. 42/2025 (z 11. marca) o opatreniach potrebných na zníženie cien potravín. Dostupné (v maďarčine) na: <https://njt.hu/jogszabaly/2025-42-20-22>
60. Telex.hu: Toto sú spoločnosti, ktorých sa dotkne zníženie marží podľa vládneho nariadenia. Dostupné (v maďarčine): <https://telex.hu/gazdasag/2025/03/14/arrestop-kiskereskedelem-uzletek-bevetel>
61. Základný zákon Maďarska. Dostupný (v maďarčine) na: <https://njt.hu/jogszabaly/2011-4301-02-00>

Nemecko

62. Odpoveď Spolkovej vlády Nemecka na interpeláciu poslancov, tlač 21/529, otázka č. 3, str. 2. Dostupné (v nemčine) na: <https://dserver.bundestag.de/btd/21/005/2100529.pdf>
63. Zákon proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže (GWB). Dostupný (v nemčine) na: <https://www.gesetze-im-internet.de/gwb/>
64. Zákon o poľnohospodárskych organizáciách a dodávateľských reťazcoch (AgrarOLkG). Dostupné (v nemčine) na: <https://www.gesetze-im-internet.de/agrarmsg/index.html>

Poľsko

65. Zákon z 2. marca 2020 o osobitných riešeniach súvisiacich s prevenciou, bojom a kontrolou COVID-19, iných infekčných ochorení a nimi spôsobených mimoriadnych udalostí. Dostupný (v poľštine) na: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20200000374>
66. Zákon z 13. januára 2022, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o dani z tovaru a služieb. Dostupný (v poľštine) na: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20220000196>

Portugalsko

67. Vyhláška č. 4699/2020 z 18. apríla. Dostupná (v portugalčine) na: <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/lei/2012-73888498>
68. Vyhláška č. 5503-A/2020 z 13. mája. Dostupná (v portugalčine) na: <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/despacho/5503-a-2020-133528491>
69. Vyhláška č. 4698-A/2020 zo 17. apríla. Dostupná (v portugalčine) na: <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/despacho/4698-a-2020-131763322>

Rakúsko

70. Spolkový úrad pre hospodársku súťaž: Spolkový úrad pre hospodársku súťaž predstavuje záverečnú správu o sektorovom prieskume potravinárskeho priemyslu. Dostupné (v angličtine) na: <https://www.bwb.gv.at/en/news/news-2022/detail-1/afca-presents-final-report-on-sector-inquiry-into-food-industry>
71. AK Price Monitor: Cenový šok za lacné potraviny pokračuje! Dostupné (v nemčine) na: <https://wien.arbeiterkammer.at/preismonitor>

Slovensko

72. Sloveniatimes.com: Regulácia cien pohonných hmôt sa rozširuje aj na diaľnice. Dostupné (v angličtine): <https://sloveniatimes.com/43824/fuel-price-regulation-expands-to-motorways>

Španielsko

73. Zákon č. 7/1996 z 15. januára o maloobchodnom predaji. Dostupný (v španielčine) na: <https://www.boe.es/eli/es/l/1996/01/15/7>
74. Zákon č. 12/2013 z 2. augusta o opatreniach na zlepšenie fungovania potravinového reťazca. Dostupný (v španielčine) na: <https://www.boe.es/eli/es/l/2013/08/02/12>
75. Kráľovské nariadenie č. 20/2022 z 27. decembra o opatreniach na riešenie hospodárskych a sociálnych dôsledkov vojny na Ukrajine a na podporu obnovy ostrova La Palma a iných zraniteľných situácií. Dostupné (v španielčine) na: <https://www.boe.es/eli/es/rdl/2022/12/27/20/con>
76. Kráľovské nariadenie č. 4/2024 z 26. júna, ktorým sa predlžujú niektoré opatrenia na riešenie hospodárskych a sociálnych dôsledkov konfliktov na Ukrajine a na Blízkom východe a prijímajú sa naliehavé opatrenia v oblasti fiškálnej, energetickej a sociálnej politiky, čl. 1. Dostupné (v španielčine) na: <https://www.boe.es/eli/es/rdl/2024/06/26/4>

Švédsko

77. Webová stránka Švédskeho úradu pre hospodársku súťaž. Dostupná (v angličtine) na: <https://www.konkurrensverket.se/en/>
78. Ministerstvo financií Švédska: Odpoveď na otázku 2024/25:427 od Olle Thorella. Dostupné (v švédčine) na: <https://data.riksdagen.se/fil/B8A6C6E1-6CD9-41FA-A60A-CB96898DA14B>
79. Švédsky úrad vlády: Ministerka financií Elisabeth Svantesson a minister pre vidiecke záležitosti Peter Kullgren zvolajú zástupcov potravinového reťazca na rokovania o nedávnom raste cien potravín. Dostupné (v švédčine) na: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2025/03/finansminister-elisabeth-svantesson-och-landsbygdsminister-peter-kullgren-kommer-kalla-till-sig-livsmedelskedjan-for-samtal-om-de-stigande-livsmedelspriserna/>
80. Švédsky parlament: Návrh zákona 2024/25:3413 (Nooshi Dadgostar a iní). Dostupný (v švédčine) na: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/motion/med-anledning-av-prop-202425100-2025-ars_hc023413/
81. Švédsky daňový úrad: Sadzby DPH a oslobodenie od DPH. Dostupné (v angličtine) na: <https://www.skatteverket.se/servicelankar/otherlanguages/inenglishengelska/businessesandemployers/startingandrunningaswedishbusiness/declaringtaxesbusinesses/vat/vatratesandvatexemption>

Rumunsko

82. Núdzové nariadenie vlády č. 67/2023. Dostupné (v rumunčine) na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/271810>
83. Núdzové nariadenie č. 5 z 31. januára 2024. Dostupné (v rumunčine) na: <https://legislatie.just.ro/public/DetaliiDocument/278746>
84. Zákon č. 10/2024. Dostupný (v rumunčine) na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/278022>
85. Núdzové nariadenie č. 34 z 27. júna 2025. Dostupné (v rumunčine) na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/299422>

Taliansko

86. Ministerstvo podnikania a Made in Italy: Pán Ceny – orgán pre dohľad nad cenami. Dostupné (v taliančine): <https://www.mimit.gov.it/it/mercato-e-consumatori/prezzi/garante-per-la-sorveglianza-dei-prezzi>
87. Zákon č. 244 z 24. decembra 2007. Dostupný (v taliančine) na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2007-12-24;244!vig>
88. Zákonné nariadenie č. 5 zo 14. januára 2023. Dostupné (v taliančine) na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2023-01-14;5!vig=2025-07-28>

89. Ministerstvo podnikania a Made in Italy: Komisia rýchleho varovania pre dohľad nad cenami. Dostupné (v taliančine): <https://www.mimit.gov.it/it/mercato-e-consumatori/prezzi/commissione-allerta-rapida>
90. Legislatívne nariadenie č. 206 zo 6. septembra 2005 (Zákonník spotrebiteľa). Dostupné (v taliančine) na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2005-09-06;206>
91. Zákon č. 193 zo 16. decembra 2024 (čl. 23). Dostupný (v taliančine) na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2024-12-16;193>
92. Návrh zákona č. tlače 851-A, XIX. volebné obdobie. Dostupný (v taliančine) na: https://www.camera.it/leg19/995?sezione=documenti&tipoDoc=lavori_testo_pdl&idLegislatura=19&codice=leg.19.pdl.camera.851_A.19PDL0079600&back_to=

*Všetky zdroje sú aktuálne ku dňu zverejnenia materiálu.
Konverzný kurz bol prepočítaný na základe menovej kalkulačky NBS k 29.7.2025.*

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:
[https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/
materialy/pm](https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm)

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
pi@nrsr.sk
www.nrsr.sk

